Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 148 — ՅՈՒԼԻՍ 25՝6 ՕԳՈՍՏՈՍ 1898 — 19 ԲԷՊԻԻԼ, ԷՎՎԷԼ, 1316 — ՇԱԲԱԹ

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Քաղաքական եւ Ազգային

ԳԻՆԸ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՎԵՐԵՐԵՒՈՒՄԸ

Նախորդ թիւերով ծանուցինք արդէն թէ Աէ-եէ, որ իբր մեծ օրաթերթ 12 տարի հրատարակուած էր յարատեւ կերպով, և որ 1896ի երկրորդ վեցամսեայն սկիզբները բարձրագոյն հրամանաւ խափանուած էր, այս անգամ կայսերական արտօնութեամբ վերաբացուած, պիտի հրատարակուի յառաջիկայ օգոստոս 1է սկսեալ իր վաղեմի սեպհական տպարանին մէջ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան, արդի Մ-ի-ի, այսինքն հին Աէ-եէի դիրքով նոյն վարչութեամբ, խմբագրական մարմնով և աշխատակիցներով, նոր տառերով ու նոր բարեփոխումներով:

Այս առթիւ աւելորդ չենք նկատեր կրկնել Աէ-եէի նախորդ ընթերցողներուն թէ ինչպէս որ յիշեալ թերթին խափանման առթիւ ծանուցմանց, բաժանորդագրութեանց և ուրիշ հաշիւներու համար ստանձնուած բոլոր յանձնառութիւնները Մ-ի-ի միջոցաւ գործադրուած են, արդի Մ-ի-ի բոլոր յանձնառութիւններն ալ նմանապէս պիտի գործադրուին Աէ-եէի միջոցաւ:

Գալով Աէ-եէի հին բաժանորդներուն, կը յայտարարենք թէ Աէ-եէ Մ-ի-ի զատ ո և է շարունակող կամ յաջորդ ունեցած չէ և ինչպէս իր խափանումէն առաջ նաև հիմա իր արտօնատիրոջ Զարեհ էֆ. Եուսուֆեանի սեպհականութիւնն է: Ուստի, Աէ-եէի այն հին բաժանորդները որոնք կը փափաքին շարունակել իրենց բաժանորդագրութիւնը, կրնան դիմել այսօրուընէ թերթին անօրինութեան, որպէս զի խափանեալ 3770 թիւի շարունակութիւնը եղող օգոստոս 1ի թիւէն սկսեալ ղրկուի իրենց:

Աէ-եէ երկար տարիներ պատուաբեր տեղ մը գրաւած ըլլալով հայ լրագրութեան մէջ, կը յուսանք թէ նոյն հանգիստ ընդունելութիւնը պիտի գտնէ հայ ընթերցասէր հասարակութենէն թէ՛ Պոլիս և թէ՛ գաւառները:

ՄՆԱՑՈՂՆԵՐԸ

Առաջին անգամ ըլլալով հայ վարժապետ մը անձնասան կ'ըլլայ, ամուսնացած ու երեք զաւկի տէր վարժապետ մը որ պաշտօնի վրայ էր ու... օրուան հացի կարօտ։ Իր ակերեսները մէջերնին հանգանակութիւն մը ընելով հոգացեր են Թաղման ծախքը, որ անշուշտ կատարուեցաւ առանց ապրողութեան ու միակ քահանայով մը։ Կրօնքը՝ իր աւանդական խստութիւնը ի գործ կը դնէ այդ կերպով։ Իսկ մենք՝ աշխարհականներս՝ պահ մը երկիւղածութեամբ կը կենանք այդ դագաղին առջեւ։

Այս եղերական մահը չի կրնար անուշադրելի անցնիլ. եթէ հարստութիւնը փճացուցած կամ սիրային յուսահատութենէ մղուած մէկը ըլլար կեանքին վերջ տուողը, ծանօթները պիտի մեղքնային զինքը քանի մը օր ու օտարները քանի մը վայրկեանի հետաքրքրութիւն ունենային, անմիջապէս յետոյ խօսակցութիւնը դարձնելով օրուան ուրիշ լուրերուն վրայ։ Մկրտիչ Թէրզեան, թէև շատերնուս անծանօթ ու երկրորդական ուսուցիչ մը, ադիեց աւելին կ'արժէ. ատրճանակի հարուածը զոր առելու մօտ եղող ձեռքովը պարպեց քունքին, յոլովի տաք գիւղեր մը, իր դեղին անկիւնը, զինքը անկենդան դեսին փռած ատեն՝ գոնէ սթափում մը առաջ բերելու ծառայեր մեր կրթական գործերով զբաղողներուն մէջ։

Այս տողերը գրուած ատեն, Ուսումնական Խորհուրդ և ուսուցիչներու քննիչ Յանձնաժողով կը գումարուին Բերա, վկայականներու դէպ մէն ալ աւելցնելու համար արդէն իսկ տրուածներուն վրայ, բարեմտարար քաջալերելով խումբ մը յուսալից երիտասարդներ՝ ընդգրկելու... անօթութեան ասպարէզը։ Ու վաղը պիտի լսենք որ այդ երկար ու հանդիսաւոր աշխատութիւնը աւարտելէն ետք, կը խորհուի ձեռք առնել կրթական ծրագիրը, քանիերորդ անգամը ըլլալով սրբագրելու, բարեփոխելու, ընդարձակելու համար։ Ինչ բանի կը ծառայեն այս բոլոր յոգնութիւնները, երբ միւս կողմէ փոքր մը չ'ըլլար վարժապետներուն նիւթականը բարւոքելու։ Ատեն մը շատ գրուեցաւ ու խորհուեցաւ անոնց ապագան ապահովելու հարցին վրայ։ և, աւելորդ է ըսել, բան մը չիրագործուեցաւ։ Այսօր եթէ ուզուի նորէն մէջտեղ նետել այս հարցը, տխուր ծիծաղ մը պիտի պատճառէ, վասն զի ապագայ ըսուածը, — ունայն բառ մը, գոնէ մեր մտքի վաստակաւորներուն համար, — տեղի կուտայ ներկային առջեւ։ անկեալ, ծերացած, հիւանդ վարժապետները հոգացած ատենին՝ յանկարծ կը գտնուինք փոսի մը առջեւ, ուր թաղուող յուսահատը գործէ քաշուած ուսուցիչ մը չէր, օ՛չ ծեր օ՛չ հիւանդ։ հաղիւ քառասունին հասած՝ դեռ տասը տարի մը պիտի կրնար աշխատիլ։ Անուանդումիլութիւնը ստիպեց զինքը դասերը ընդհատել՝ դերեզման նետուելու համար։ Իր մահը իր վերջին դասը եղաւ, դասերուն ամենէն մեծը ու ամենէն տխրաբղձելիկը իր սաներուն համար։ խորշեցնելով զանոնք՝ ուսուցչական ասպարէզին բաղձալէ։ և երբ այդ պզտիկները, արցունքոտ աչքերով չէին գիտեր ի՛նչ ըսել, ի՛նչ մտածել, անդին՝ ալեւոր ու ինկած վարժապետները որոնք իրենց համար հանգստեան սենեակ մը հաստատուած տեսնելու երազով ապրեր համբերեր էին այսքան տարի, գլուխնին կը խոնարհեն տխրութեամբ։

Մկրտիչ Թէրզեանը զոհ մըն է մեր բարքերուն մէջ արմատացած այն խրզճալի դրութեան որուն համեմատ՝ ուսուցիչը, դաստիարակը, վարժապետը խոնարհ պաշտօնեաներ են թաղականին ու տեսչութեան առջեւ, սպասելու, աղաչելու պարտաւոր՝ ամսական մը առնելու համար, միշտ ճամբուելու վախին տակ ու միշտ յարգամեծար շնորհակալ։

Մի՛ ըսէք թէ այս բաները անհետացած են յորմէ հետէ Ֆրէօպէլն ու Կրեսաը իրենց մանկավարժական ու կրթական դեղեցիկ ծրագիրները պարգեւեցին մեզի. դասաւանդութեան եղանակները կը բարեփոխուին, ծաղկոցը մանկապարտէզի կը վերածուի, ուսումնարանը բարձրագոյն վարժարանի. նոր լեզուներ, նոր գիտութիւններ կ'աւանդուին. բայց դաստիարակին դիրքը յաւէտ նոյնը կը մնայ հանդէպ իր «մեծերուն»։ Նորագոյն ուսուցիչներու դասը, որ ցանցառ թիւ մը կը կազմէ պարէն, երբոյական մեթոդներով պատրաստուած ու իր նախորդներէն աւելի մաքուր հագուած, իր արուեստին բարձրութիւնը ու անձին ինքնութիւնը պահպանելու ճիգերուն մէջ մինչեւ ո՞ր աստիճան յաջողած է. արտաքուստ երեւցածէն շատ պակաս։ Անոնց մէջ ալ տաղտկացածներ, յուսախաբներ կան, բայց անդամ մը ասպարէզին մէջ նետուած են, ալ դուրսէն չէ ընկրկիր. ու կը համակերպին. գլեթէ նոյն խնդրանքները, նոյն դիմումները իրենց կողմէ ալ՝ սա տարբերութեամբ որ ժամուն քանկը ըսպասելու տեղ՝ վարժարանին խօսարանը կը սպասեն հոգաբարձութեան, և աւանդական բացատրութիւններուն տեղ փայլուն ու կոկիկ լեզուով մը կը խօսին. décorը միայն փոխուած է։

Ենթադրելով սակայն որ աղէկ ապրող դասատուներ ու ադէկ վճարող թաղային անտուներ ունինք, միշտ բացը կը մնայ նիւթապէս զրկուածները որոնք լեգէոն կը կազմեն. խաղեղի դժբաղդ վարժապետը անոնցմէ էր. եթէ իր անձնասպանութիւնն ալ անզոր պիտի ըլլայ լուրջ ուշադրութիւն մը դարձնել տալու իրմէ ետքը մնացողներուն վրայ, գոնէ մտածենք անոր խեղճ այրին ու զաւակները. չըլլա՛յ թէ անոնք ալ անօթի մեռնին։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՊԻԶՄԱՐԲ
ՆԵՐԲԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Օթթօ Պիզմարք, Բրուսիա ծնած, այն ընդարձակ աւազուտ դաշտին վրայ ուր կը տիրեն երկար ու խիստ ձմեռներ և մթին անտառներ, ազնուական ընտանիքի մը կը վերաբերի, որ ունեցած է մարտիկի համբաւ, և իր նախահայրերը եղած են մեծ որսորդներ, մեծ խմաններ, առեւտուրի և պայքարի մարդիկ, ցասկոտ եւ խրամանկ, որոնք երկաթէ ձեռք ունեցած են և ճկուն միտք։ Ինք ալ, անոնց արժանաւոր ընդօրին, երիտասարդութենէն ցոյց տուած է ապերասան անպարկիտութիւն մը։ 1832ին Կէօթինկի համալսարանը երթալով, իր յիմար վարմունքով նշանաւոր դարձած է խէրոյն։ Խմել, ծխել, մենամարտել։ այս է եղած իր առաջին աշխարհին կեանքը։ Տասնըմէկ ամուսն մէջ քսան մենամարտ ունեցած է այդ ատենները, և ամէն անգամուն ինքը յաղթական եղած է. մէկ անգամ միայն վէրք առած է, որուն ապին մնացած էր ստին վրայ։ Այս յաղթութիւններն են որ տուին իրեն բացարձակ վստահութիւն մը իր անձին վրայ։

Զինուոր էր ինքը ալ իր նախնիքներուն պէս, բայց զինուոր էր ոչ թէ հնազանդելու համար, այլ հրամայելու համար։ 1838ին իր զինուորական պետերէն մէկը ժամ մը սպասցնել կուտայ զինքը նախասենեակին մէջ։ Երբ կը ներկայանայ իրեն, Պիզմարք կ'ըսէ. «Եկած էի արձակուրդ մը խնդրել ձեզմէ. բայց այն երկար ժամուն ուր սպասեցի ձեզ, միտքս փոխեցի. հրաժարականս կը ներկայացնեմ։»

Հանրային կեանքին մէջ նոյնպէս անհամբեր եղած է միշտ. 1865ին, նախաբար արդէն, ուսանողի մը կուրարար բրնաւորութիւն ունէր։ Ասիրդարանին մէջ իսկ, մենամարտի հրաւէր կը կարդայ Վիրխովին՝ որ Գերմանիոյ մեծագոյն գիտուններէն մէկն է։

Իր նախահայրերուն պէս, Պիզմարք որսորդ էր։ Քառասուն տարիէ աւելի եղջերուին, արջին, աղուէսին, գայլին հալածող եղած է, և վայելած է որսորդութեան այն հաճոյքը, որ կ'ըսեն թէ ապրելու հաճոյքը կ'աւելցնէ, և որ առողջ կը պահէ մարմնոյ։ Լողացող էր։ Հեշտանքով կ'ընկղմէր գետերու, լիճերու, ովկիանոսներու խորը։ Կարծես ծովը այդ հերոսին մեծագոյն գրգռանքն էր. «Անհամբերութեամբ կը սպասեմ, կը գրէր օր մը, այն վայրկեանին որ պիտի կրնամ սրտիս վրայ սեղմել իր ծփծփուն ծոցը»։

Կը սիրէր իր հողերը և կը զրաղէր իր հիւանդ կովերով, մեռած կամ գէշ սնած ոչխարներով, գէշ ճամբաներով, յարդով, գետնախնձորով, աղբով։ Կը սիրէր բնութիւնը իր անհուն խորհրդին համար։ Իրերու գեղեցկութեան զգացումը ունէր, ու տեսակ մը բանաստեղծական աւիւն։ 1862ին, Շամպոռէ դառնալով, կը գրէր իր կնոջ. «Ձեզ կրնար գոգավոր մը կազմել ցաւի նմոյշներէն՝ զորս կը յղեմ քեզ, այն վարդագեղ մանիշակ գոյնին վրայ զոր կը զգենու հոս իմ նախընտրեալ ծաղիկս։ Միակ ծաղիկն է այն որ կը փիթի Շամպոռի պարտէզին մէջ, ինչպէս ծիծեռնակը միակ կենդանի արարածն է որ կ'ապրի դղեակին մէջ։ Այդ վայրերը չափազանց մենաւոր են ճնճղուկին համար։»

Իր մարմնի մեքենան արտասովոր ուժ մը ունէր։ Պիզմարք իր ժամանակին ամէնէն մեծ խմաններէն մէկն էր։ գարեջուր, շամպանեա, Պուրգոնեի կամ Պորտոյի գինի, ամէն ըմպելիք կը յարմարէր իր քիմքին։ Պրանդենպուրկի զրահաւոր գինուորներուն հիացման արժանացաւ օր մը մէկ ումպով պարպելով աման մը, ուր չիր մը գարեջուր լեցուած էր։ Շատակեր ալ էր. «Մինչ շատակերներ եղած են մեր ընտանիքին անդամները», կ'ըսէր իր հարիւրապետներուն։

Իր երիտասարդութեան մէջ սիրած էր թղմախաղը, բայց ամուսնութենէն ետքը ալ չէր խաղացած, որովհետեւ կը մտածէր թէ «ընտանիքի հայր մը պէտք չէ խաղամոլ ըլլայ»։

Իր աշխատութեան կարողութիւնը հրաշալի էր և միայն Նաբոլէոնի կարելի է բաղդատել զայն այդ մասին։ Պիզմարք իր մեծագոյն զբաղմանց ատեն իսկ, ժամանակ կը գտնէր կարդալու։ 1866 յունիս 3ին, Սատովայի պատերազմին նախորդ իրիկունը, այցելեց Սիխրովի պատերազմի դաշտը, որ ծածկուած էր մարդու դիակներով, փորերնին հեղգուած ձիերով, և զէնքերով։ Դարձին՝ կը գրէր իր կնոջ. «Ատրճանակ մը զրկէ ինձ, ինչպէս նաև փրանսական վէպ մը։» Շէյքսպիրն ու կէօթէն գոց գիտէր։ Ընդհանուր ազգերու պատմութիւնը խորապէս ուսումնասիրած էր։ Երաժշտութենէն ալ համ կ'առնէր, մանաւանդ Պէթովէնի երաժշտութենէն։

Իր խօսքերը խիստ էին և համեղ, նրկարագեղ պատկերներով և նորաստեղծ բացատրութիւններով լեցուն։

Մեծ առեւնարան մը չէր և թերեւս ճարտարախօսութիւն ընել չուզեր, բայց ինչ որ լաւագոյն է, գիտէր յայտարարել ապատկերացնել առարկաները և զորձաբէ կենդանի բացատրութիւններ։

Ինչ լաց է Պիզմարքի գաղափարը կեանքին և մարդկային ճակատագրին վերայ։ Գաղտնիք մը եղած է ատիկա, բայց հետաքրքրական կ'ըլլար թափանցել՝ Պիզմարքի խնամատարութեան։ Բան են իրեն համար թէ ինչ խուժանին կրօնական համոզումները ունէր, թէ անոնց կը խառնէր նաև հին և կոչտ նախապաշարումներ ալ։ Ի չ որ տարակուսելի չէ սակայն, իր խորին հաւատքն է Աստուծոյ վրայ։

Բնաւորութեամբ տխուր եղած է, արհամարհելով մարդիկ։ և անոնց թշնամութենէն ազատելով։ 1866ին կը գրէր. «Շատ ատուեցայ և քիչերէ սիրուեցայ։» Գիտէր թէ նոյն իսկ Բրուսիոյ մէջ ամէն մարդ պիտի ատէր զինքը, եթէ յաղթանակը իր ծրագիրները իրագործած չ'ըլլար, և կը գրէր. «Եթէ յաղթուած ըլլայինք, Պէրլինի կիները պիտի քարկոծէին զիս թրջուած քուրջերով։»

1876ին, մտերմութեան հանգիստաւոր ժամու մը մէջ, զգաց թէ իր գործունէութիւնը սուտակի և ահարկու եղած է։ Վարդենի մէջ էր, իրիկնամուտին։ Իշխանը, իր սովորութեան համեմատ, կրակարանին մօտ նստած էր ճաշէն ետքը, մեծ պահի մը մէջ ուր կը բարձրանար արձան մը Ցաղդանակը որ պատերը կը թրջէին։ Երկար լռութենէ մը ետքը, որ ատեն երբեմն երբեմն չոքիի հատիկներ կը նետէր կրակին մէջ ուր յաւած էին իր աչքերը, յանկարծ սկսաւ գանգատիլ թէ իր քաղաքական գործունէութիւնը քիչ գոհացումտուած էր իրեն և մանաւանդ քիչ բարեկամ։ Ոչ ոք կը սիրէր զինքը իր գործին համար։ Առով ոչ մէկուն երջանկութեան պատճառ եղած էր. ոչ իր անձին, ոչ իր ընտանիքին, ոչ ո և է ուրիշ անձի։

Մէկը ըսաւ թէ Գերմանիոյ երջանկութեան աղբիւրը եղած էր։

—Այո՛. բայց քանիներո՞ւ ալ դժբախտութեան։ Առանց ինձի, երեք մեծ պատերազմներ տեղի չպիտի ունենային։

ԳԻՏԱԿԱՆ
ՄԵՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԻԲՐ ԴԵՂ

Ինչպէս անասուններուն մեծագոյն մասը, մարդ ալ աշխարհք կու գայ բոլորովին մերկ։ Իրը միակ զգեստ, իր շնորհները ունի և ատիկա շատ քիչ բան է. որովհետեւ նորածին մարդը եթէ ամէնէն ագեղը չէ, գէթ ամէնէն նուազ նպաստաւորեալներէն է նորածիններուն։ Հին ժամանակներուն մէջ մերկ կը ծնէր ու մերկ կ'ապրէր մարդը. բայց նախապատմական մարդուն առաջին հոգերէն մէկը եղաւ ծածկուիլ, և եթէ ուզեց հագուիլ, մեկուն համար է, կ'ըսեն աղդագրները։

Ուրիշ մեկնութիւն մը իրերը տարբեր կերպով կը բացատրէ. երբ օձը որ «անասուններուն ամէնէն նրբամիտն էր», կ'ըսէ Ս. Գիրքը, համոզեց կինը, ու կինն ալ համոզեց որ այրը խնձորէն ճաշակէ, երկուքին ալ մերկութիւնը, որ մինչեւ այն ատեն զգալի չէր իրենց, յանկարծ անհանդիստ ընել սկսաւ զիրենք։ «Եւ թուզի տերեւներ կարեցին մէկտեղ և անոնցմով զօտիներ շինեցին իրենց»։

Ինչ ալ ըլլայ մերկութիւնը ծածկելու պէտքին պատճառը, խնդիր է գիտնալ թէ հագուիլը առաւելութիւն մըն է։

Գեղագիտական տեսակէտով պատասխանը տարակուսելի չէ. ընդհանուր և ստիպողական մերկութիւնը հարուած մը պիտի ըլլար ճաշակի դէմ։ Բարոյական տեսակէտով ալ մերկութիւնը պիտի ներկայացնէր անպատեհութիւններ։ Բայց այդպէ՞ս է նաև առողջապահական տեսակէտով։ Բժիշկներ կան որ հակառակը կը մտածեն և բաւական տարիներէ ի վեր հաստատուած են դարմանատուններ, ուր մերկութեամբ կը դարմանուին կարգ մը հիւանդութիւններ։ Այդ հաստատութեանց մէջ մասնաւոր կերպով կարգադրուած պարտէզներ կան, ուր հիւանդները կու գան ամբողջ օրը անցընել առանց հագուստի, բոլորովին մերկ, արեւին, օդին և անձրեւներուն գլուխնին յանձնելով իրենց մերկութիւնը։ Վատուժները, կիսատները, ջղատկարները, մաշածները, նոյն իսկ կարգ մը թոքախտաւորներ կ'օգտուին այս դարմանէն և մերկութիւնը մասնաւորապէս կը բուժէ այն հիւանդութիւնը՝ որ կը կոչուի «կեանքի յոգնութիւն»։ Այս զարագաներուն մէջ մերկութիւնը գրգռիչի և զօրացուցիչի դեր կը կատարէ։

Աւստրիոյ Վէյլա գիւղին մէջ հաստատուած է արդէն նմանօրինակ դարմանատուն մը և հոն՝ ընդունուած են այս մասին հետեւեալ տպաւորութիւնները։

Նախ, և ասիկա ըսելը աւելորդ իսկ է, դարմանումը տեղի կ'ունենայ պատերով շրջապատուած շէնքի մը մէջ, որպէս զի բարոյական յարգուի։ Այդ շէնքին կից է պարտէզ մը, երկու մասի բաժնուած՝ մէկը աղջիկներու և միւսը կանանց համար։ Հիւանդը կ'ելլէ առտուն կանուխ և կ'երթայ պարտէզ. մերկ է, կամ պարզ գօտի մը, միջազգեստ մը եթէ կ'ուզէք, իր բոլոր արդուզարդն է. տարբերական յարդանք մը ամօթխածութեան. գլխարկ մըն ալ կը կրէ արեւազարկը արգիլելու համար։ Պարտէզին ամէն մէկ մասին մէջ բլուր մը կայ և այդ բլուրին վրայ է՝ սառուցուած տեղ տեղ՝ ուր կ'անցնի օրուան մեծագոյն մասը։ Անձնիւր հիւանդ իրեն հետ կը տանի իր նախաճաշը՝ ուր միս չի կայ բնաւ այլ թթխմէ ուտելիքներ. մեղր, կաթ, հաց, ինչ որ կ'ուտէին միայն երբեմն Սրբատիոյ հովիւները։ Եթէ տաք է, հիւանդը կը քալէ խոտին վրայ, կամ հովուական խաղեր կ'ընէ, մարդանքներ, բացօթեայ բոլոր ներելի ժամանցները. և կամ՝ կ'երկննայ բաց արեւին՝ միշտ խոտին վրայ, նախ մէկ կողմը կը տաքցնէ, յետոյ միւս կողմը՝ տալով ինքզինքը այն հաճոյքներուն՝ զորս այնքան լաւ կը ճանչնան մոզէշները և կոկորդլոսները։ Այսպէս քանի մը ժամ անցընելէ ետք, հիւանդը կ'ինէ դէպի ձորակը և հոն, միշտ մերկ, կոր տանիքի մը վրայ կը պառկի արեւին տակ, գլուխը միայն ծածկուած։ Օդի լոգանքէն ետքը լոյսի և տաքութեան լոգանքն է այս։ Յետոյ վերմակի մը մէջ փաթթուած, հասարակ մոմլամպի մը պէս հիւանդը երկնքի հուրին կը ցուցադրուի և երկու սպասաւորներ կ'առնեն կը սուզեն դէպ ի գաղջ լոգարանի մը մէջ, որուն կը յաջորդէ ընդհանուր մարձում մը (massage)։

Այս զանազան զբաղումները վերջ կը գտնեն կէս օրին, և հիւանդները ճաշարան կ'երթան, միշտ իրենց ազգական պարզութեան մէջ։ Հոն նորէն կը սնին կաթով, պտուղով, բանջարեղէնով, որովհետեւ միսը՝ թոյնով, դեղ հիւթերով կը լեցնէ մարմինը ու կը դառնայնէ նկարագիրը, ըստ հաստատութեան սկզբունքներուն։

Կէս օրէն վերջը առտուան կը նըմանի, իսկ իրիկուան ճաշէն ետք երբ անկողին կը մտնեն հիւանդները, առաջին անդամ հաստատ մը կը հաղնին, այն զոր գիտէք, թէեւ շատեր ալ մինչեւ վերջը Ադամի կը հետեւին։

Իսկ երբ անձրեւ, կամ իրիկուան տակ կը պատին։ Այն ատեն միայն դարմանատունը կը մնան, երբ օդը շատ գէշ է։

Մէկ խօսքով, մերկութեամբ դարմանումը կը կայանայ մարմինը օդին և լոյսին ենթարկելու մէջ, ջնջելով մսակերութիւնը և ապրելով բաց օդին, առանց մտաւոր յոգնութեան։ Մարդիկ կան որ տարին ամիս մը այս դարմանումը կ'ընեն և շատ դոհ մնացած են։ Եւ արդարեւ պատճառ մը չի կայ տարակուսելու անոր օգտակարութեանը վրայ։ Ապրուստի ձեւին փոփոխումը, զրկումը միսէն որ անուրախալի ակաւոր է, մտքին հանգարտութիւնը կ'ազդեն առողջութեան վրայ. սիմ կընայ ուրանալ օդին և մարդանքին բարերար ազդեցութիւնը։

Բայց ի՞նչ կ'աւելցնէ մերկութիւնը ատոնց վրայ։ Իրօք առողջապահական է այն. այդ մասին տարակոյս չի կայ։ օդի, լոյսի և տաքութեան լոգանքը խիստ ազդեցութիւն ունի մարթին վրայ։ մերկութեան մէջ մարթին շնչառութիւնը աւելի ազատ է. անոր տակ ճիզ զատրուած երակները դիւրաբեկուռենան, կը սեղմուին փոխն ի փոխ. գործողութիւն մը՝ որ մեր մարթին համար կենսական է։

Այս դարմանը զօրաւոր է. մարթին գրգռութեան օգտակարութիւնը տարակոյս չի վերցներ։

ՍԼԱՌ

ՊԻԶՄԱՐԲԻ ՄԱՀԷՆ ԵՏՔ

Պիզմարքի մահեն անմիջապէս եէտ, պատուհանները բացուեցան եւ ծառաները կրնային պարտէզին տեսնել իրենց հին տէրը որ անկողնին վրայ տարածուած էր, վրան նեռմակ սաւանով մը, մինչդեռ Հերբերդ կոմսը, յուզմունքէ տիրած, աչքերը յառած էր հօրը դէմքին։ Երկիւղն ալ, ինչպէս Նաբոլեոն Ա. ի մահուան ատեն, մասնակցած կ'երեւար այս եղերական պատահարին։ Հոգեվարքի վերջին գիշերը ահարկու մրրիկ մը կ'ոռնար Հիւսիսային ծովուն վրայ եւ հնչեցեալ ատուն ատման ցուցս մը տիրած էր չորս դին։

Բրօֆեսսոր Շվենինկեր կ'ըսէր. «Տարիներէ ի վեր յոյս ունէի մինչեւ թնճուն տարու ապրեցնել իշխանը, բայց պատճառ չեմ, միշտ աչքի առջեւ ունենալով պաշտօնական բաւականութեան եէտ տեղի ունեցած դեպքերեն իր կրելիք ազդեցութիւնը։ Առջի հինգ-շաբթին, յաջորդեցայ վերջապէս զայն կերակուրի համար սեղան նստեցնել։ «Պէտք է միասին ճաշաբաներ գալաք մը խմեմ» ըսի իրեն։ Խօսքս նեռեցաւ եւ այնչափ լաւ զգայ թիզմարը որ յաջորդաբար հինգ ծնապոյլ լեցուց ու խմեց։

Երբոր Պերլին մեկնեցայ, ուր ապրուած էի երթալու, գիտէի արդեն որ քանի մը օրուան կեանք միայն ունիր եւ երեկ իրիկուն վերջին շունչը տալու վրայ էր երբ Ֆրիտրիխսրուհի հասայ։ Ինձի անանկ կու գայ հիմայ որ բուն իմ կեանքս մարած է։ Իմ միակ մխիթարութիւնս սա պիտի ըլլայ որ ապէ առաջ կրած Ֆիզիքական ցաւերուն փոխարէն, հանդարտ մահով մը մեռաւ է։ Լոյսը ալ շիջած է այս դղեակին մէջ։»

Պիզմարքի դղեակին դիմացը բարձրացող բլուրին վրայ պիտի բաղուի, ուր, ինչպէս գրեցիք արդէն, շիրիմ մըն ալ պիտի կանգնուի իր յիշատակին։ Արդէն հիմա ալ կը փափաքեր հոն թաղուելու. «Պիտի սիրէր որ հոն բաղեին զիս, իմ ապրած տանս նիշդ դիմացը,» կ'ըսեր ապէ երկու տարի առաջ։ Այդ միեւնոյն փափաքը արտայայտուած էր կատակին մէջ ալ։

Պիզմարքի լուսանկարը առնուեցաւ մահուան անկողնին վրայ։ Իր դէմքը՝ ինչպէս կենդանութեան ատեն, բնաւ ցաւի նշոյլ մը չեր կրեր ու կարծես հանդարտիկ քուն մը կը քնանար։

Լուսանկարները միայն հօրը հաս հանուած են, իշխանին ընտանիքին համար եւ չպիտի շրջաբերուին հանուին, ոչ ալ պիտի արտատպուին պատկերազարդ թերթերու մէջ։

Պիզմարք բնաւ չեր կարծեր որ իր մահը այդչափ մեծ ըլլար։ Դեռ մեռնելեն օր մը առաջ իր ամենեն հաւատարիմ ադատարներեն մէկուն ծոլափրիսուրի՝ երկու ծնապոյլ յանձնած եր որ ծուխով սեղնի։

Կիրակի՝ Ֆրիտրիխսրուհի դղեակին մէջ կարդացուեցաւ իշխանին կամքը՝ որ հետեւեալ արձանագրութեան փուրագրուիլը միայն կ'ուզեր իր դագաղին վրայ։ Հոս կը հանգչի Պիզմարք իշխանը՝ հաւատարիմ ծառայ մը Վիլհելմ Ա. կայսեր։

ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՌԳԻՐՔ

ԾՆՈՂԸ. Օտարները պէտք չէ որ ծնողներու եւ ազգականներու մէջ տեղի ունեցած վէճերուն խառնուին. ընկերութեան մը մէջ ամօք է որ մէկը խօսի իր ընտանիքին այս կամ այն անդամին թերութիւններուն կամ պակասութիւններուն վրայ։

ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՈՒՄ. Ծերերու հանդէպ՝ որոնք անցեալին նախապաշարումները ունին — ներեցէք նախապաշարումներն բոլորովին տարբեր — հարկ է վերապահութեամբ վարուիլ ու չնարուածել իրենց զգայարանները, որոնք ալ ձեր մտածողութեան հակառակ գան։

ԺԽՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Վերջերս ազգային պաշտօնական շրջանակներու մէջ ժխտական մասնիկներու գործածութիւնը զգալի կերպով աւելցած է. օրինակի համար, ծանօթ կտակի խնդրին առթիւ, Վարչութեան անդամներուն և Գարակէօզանց միջև վոխանակուած ժխտականները անթիւ են ու անհամար. դրամօժիտի և դպրոցական դասագիրքերու համար տուրք հաստատելու մասին Վարչութեան տուած որոշումը ժխտական է բարեբաղդաբար. հապա կրթական տեսչութեան համար տասանորդի դրութեամբ յատկացուած պիտականուն ամսաթղթակը, սակայն ալ ժխտական միքրոպներու վարակումէն զերծ չէ մնացած բոլորովին. Թաղ. Խորհուրդներուն մեծ մասը քաղաքական ձեւերու տակ կը հակցնեն իրենց բարի տրամադրութիւնը. «Հոգիս յօժար է, բայց քանիս տկար»։

Այս ժխտականներուն մտածելով, յանկարծ ուշադրութիւնս գրաւեցին քանի մը բառեր, որոնց վրայ ժխտական միքրոպներու գոյութիւնը կը նշմարուէր. վերջապէս լեզուաքանական կարճատեւ քննութիւն մը բաւական եղաւ գաղտնիքին թափանցելու և այս կերպով յաջողեցանք գոյութիւնը հաստատել այն շատ բաճճի ժխտականներուն որ մինչև հիմա անծանօթ մնացած էին մեզի։

Ժխտականներու վրայ եղած այս յաւելումը ցաւ չպատճառէ մեր բանաստեղծներուն, որովհետեւ եթէ ասոնք ճիշդ գործածուին, վստահ ըլլանք թէ հաստատականի շավղ օգուտ կրնան ընծայել։ Հիմա կը փութանք ծանօթացնել նոր գտնուած ժխտական մասնիկները։

Պարսկերէն պէ համապատասխան է հայերէն պը ժխտականին, ինչպէս. «Պէտիէ մա չան ղերամէք պիւսիւրիւմէն» «Ղերէք եէք պէ բո—ղէնի էզ մա տի»(*)։

«Եթէ դուն մեզ անկրթութիւն մը տեսար, անոր վոխարէն մենք մեր հոգին քու ոաքիդ առչև կը դնենք։» Հոս բո—ղէնի կը նշանակէ կրթութիւն, իսկ պէ բո—ղէնի՝ անկրթութիւն։

Առաջները պարսկերէնի մէջ տալը՝ երբ իրմէ առաջ ձայնաւոր տառ կամ ձայնաւորներ չունէր, թեթեւ պէտ կը հնչուէր այսպէս. ֆէրդէր, ֆէղէր=հայր, ֆէրդէնկ ֆէղէնկ=նիգ. բայց հիմա այս կանոնը չի յարգուիր, այս հնութեան մնացորդն է ղալ՝ ուրախ որ ղարէ վոխուած ըլլալով, խօսակցութեան ատեն կը գործածուի թուրքերէնի մէջ մինչև այսօր։ Այսպէս ալ համացեղ հայ բառերու մէջ պալէ հանդէպ երբեմն կը տեսնուի ղ կամ ղէի ը. ծ ղ դ, ֆ, ֆ և ուրիշ նմանօրինակ տառեր, ինչպէս են, պարսկերէն նէ—մոռա կամ նէ—մոռ, հայ. նմայ՝ խաչէպ կամ խաչէղ՝ ծամեր, ուտել, ֆայֆել։ սէրոռա կամ սէ—բոռ՝ զրոյց ևն։ Ասկէ զատ իրմէ առաջ ձայնաւոր կամ ձայնաւոր չգտնուած պալէ դէմ ալ հայերէնի մէջ երբեմն ղ կամ ղէի ը ծ դ ուրիշ տառեր կ'ելլեն, ինչպէս կը հասկցուի սա բառերէն, պարսկերէն ոպոռան կամ ովոռան ռ—ոպոռան, պոռ, ֆռռ, դէմ, ֆամ, սանսկր. պռ, պարսկերէն պռ, տաւլ, որմէ հաստատական մասնիկով ըն—ֆռ, ճիշդ պէտ ֆամ բառին պէս պարսկերէն պէ ժխտական մասնիկին դէմ կ'ելլէ նաև հայերէն ֆը, որ իմաստի մասին նոյն է պըի հետ, ֆըի ժխտական մասնիկ մը ըլլալը սա օրինակներով կը հաստատուի՝ պարսկերէն բաթ առատ, առատաձեռն, որուն սկիզբը ֆը մասնիկը գալով եղած է ֆ—լաթ. ըը պարսկերէնի չեմամ և հայերէնի լ տառին հետ լծորդ է որու մասին օրինակներ ցոյց տալը աւելորդ կը համարինք։ Նաև պարսկերէն ֆէրեհ կը նշանակէ բարոյականի տէր, ծանրաբարոյ, վեհանձն, հականիշը եղած է ֆ—ալֆէհ՝ ֆ և պ լծորդ են։

Նոյնպէս պարսկերէն եհ կը նշանակէ աղուորութիւն, աղէկութիւն, աղուոր, աղէկ, ինչպէս նաև աղուորին կ'ըսեն էհվեր. օրինակ։ հէվիյէ տիւ չէչմէթ սիւյի (աույի) էհվերան». այսինքն «միչտ երկու աչքդ աղուորներուն կողմն է։ Էհ իր ժխտականն է ֆ—ահ։ Պահլ. խէր խաղաղութիւն, հանդարտութիւն, հականիշը՝ ֆ—խոր. պարսկերէն ժիխար։ Բանի մը համացեղ բառերու մէջ ալ պէի դէմ կ'ելլեն պ և ֆ, որոնք՝ ինչպէս օրինակներով ցոյց տուինք վերը, պալի հետ լծորդ կ'ընթանան երբեմն. ինչպէս սանս. ահ էութիւն, գոյութիւն, ժխտականն է ֆ—ոխոլ, փճացնել, ոչնչացնել, պարսկերէն հոալ ուղղ, չնտակ, հականիշը՝ ֆ—ոռա, լեամ և ը լծորդ են համացեղ բառերու մէջ։ Իսկ պ-լոնալի մէջ ժխտական մասնիկը պ ձևի տակ կը ներկայանայ, վոխանակ ըլլալու ֆ—լոնալ։

Տալը լծորդ է նաև դի հետ. հետևաբար դ տառն ալ ինչ ինչ բառերու մէջ իրբև ոբ՝ ժխտական դեր կը կատարէ. ինչպէս պարսկերէնի էնոռխլէնի նետել, ընթանալ, որուն արմատն է էնոռխ ընթացք կամ ընթացող, հականիշը՝ դ—ռան. դռալ։

Ասոնցմէ զատ անծանօթ մնացած ուրիշ ժխտականներ ալ ունինք՝ մ և ն տառերը իրենց մի կամ անէ կրճատուած՝ մերթ ժխտական իմաստ մը կը յայտնեն բառերուն սկիզբը՝ նման պարսից մի և նոռն տառերուն, որոնց առաջինը արգելական և երկրորդը բացասական է թէև, բայց երբեմն երկուքն ալ ժխտական մասնիկի տեղ գործածուած են։ Մ. ի օրինակ. սանս. ահ՝ էութիւն, գոյութիւն, որմէ իրը հականիշ մ—ահ, չէանալ, ոչնչանալ՝ պարսկերէն մեխ նոյն իմաստն ունի։ Պարսկերէն հոր կամ հոռ բաղդ կը նշանակէ, ինչպէս կը հասկցուի սա ոտանաւորի հատուածէն. «Հիւնէր այլ՝ պաշէտ չու պէր

(*) Գաւառաբարբառ։

կէրթ՝ հուր, թարգմանութիւնն է՝ «երբ բաղդը ձախորդ դառնայ, ճարտարութիւնը կամ արուեստը պակասութիւն կը նկատուի.» Հօրէ չինուած է մօրէկ որ է անբաղդ. իրը օրինակ, լոյս չունեցողը։ Հօր կամ հոռ կը նշանակէ նաև օր, արեւ, բայց կեանք իմաստով ալ կ'առնուի, որուն ժխտականը եղած է պարսկերէնի մէջ մոռ, կամ մ—ոռ, անթերեւոյթ՝ մ—ոռ-տէն և կը գործածուի մեռնիլ և մարիլ նշանակութեամբ. իրը լոյսը, կեանքը երթալ։ Սանսկրիթի մէջ ոբ կը նշանակէ վառիլ, այրիլ, իսկ մ—ոբ՝ մարիլ, մեռնիլ. որ գրեթէ նոյնութեամբ պահուած է հայերէնի մէջ։ Ն(1) ժխտականին օրինակ, սանսկրիթ, վոբ վառել. որուն հականիշը՝ հայերէն նը—ոբել՝ ը և ղ համացեղ բառերու մէջ լծորդ կ'ընթանան։ Զանդ. վող ածիլ, հականիշը՝ հայերէն նը—ոբել։ Պարսկերէն ասմ կրակ, լոյս, հայերէն ն—սեմ, լոյս, մութ։ Հայերէն ոյժ, ուժել, ն—օվել չկեցած, անօթի։

Հոս վերջացնելով մեր յօդուածը, բանաստեղծներուն նկատողութեանը կը յանձնենք հետագայ քանի մը բառերն ալ, որ՝ կը կարծենք թէ մ ժխտականով շինուած են՝ եկ, եկն գալ, մ—եկնիլ, երթալ, զատուիլ. ոբկ իրը հագնիլ, վրայ առնել։ մ—երկանալ։

Ս. Յ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԲՈՐԹՕ ՐԻՔՕ

Նէ— Եորք Հերըլդի Բոնսէի թղթակիցը կը գրէ.—Սպանիացի զինուորները գլուղերը և ագարակները այրելով կղզին ներսերը կը քաշուին։ Բոնսէ ապաստանողները կը պատմեն թէ Ճուան-Տիազ, Բօսմօ և Այունթաս քաղաքներուն մէջ սպանիացի զինուորները չարագործութիւններ կ'ընեն։ Սպանիացիները, զայրանալով Ամերիկացիներու գրաւումէն, սկսած են իրենց վրէժը ժողովուրդէն լուծել և աննկարագրելի չարիքներ կը գործեն։ Ժողովուրդը խումբ խումբ Բոնսէ գաղթելով, Ամերիկացիներուն պաշտպանութեանը տակ կը մնան։ Այունթասի մէջ 200 սպանիացի զինուոր թողուած են իրբև պահակազօրք։ Ամերիկեան զօրավար Վիլսըն ժողովուրդը պաշտպանելու համար զինուոր պիտի չընէ, որովհետեւ յարմար չի դատեր իր զօրքերը ցրուել։ Զօրավար Էյնէսթի կեսարժիրը Սան-Ճուանի զինուորական ճամբուն վրայ բանակեցաւ, Բոնսէէն երկու մղոն հեռուն։ Ամերիկեան նոր զինուորներու կը սպասուի։ Անցեալ գիշեր, սպանիացիներու յարձակումէն վախցուելով, Բոնսէի մէջ պահակներու թիւը կրկնապատկուեցաւ։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիոյ լրագիր մը կ'ըսէ թէ այսօր Մ. Նահանգաց ու Սպանիոյ միջև հաշտութիւնը պիտի կնքուի։ Սպանիա ընդունած ըլլալով Պ. Մաք Քինլիի առաջարկութիւնները, այսօր նախաշաւիղ պայմանները պիտի ստորագրուին։

—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը որոշեց հաշտութեան կնքումէն յետոյ Քուպայի մէջ 50,000 զօրք ունենալ, Փիլիպպիններու մէջ՝ 30,000 և Բորթօ Ռիքոյի մէջ ալ 20,000։

ԲՈՆՍԷԻ ԱՆՁՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Բոնսէ (Բորդօ-Ռիքօ) ինչպէս ծանուցուեցաւ, գրեթէ առանց ընդդիմութեան անձնատուր եղաւ. իր դուռները բացաւ Ամերիկացիներուն որք յաղթական մուտք մը կատարեցին։ Թաղապետութիւնը Անգլիոյ հիւպատոս Պ. Թորոյի պաշտօն յանձնեց զօրավար Մայլսի բանակեալը երթալով ծանուցանելու թէ Բոնսէ իր կամքով անձնատուր կ'ըլլայ։ Ամերիկեան ընդհանուր հրամանատարը, զօրավար Վիլսընի հետ, անմիջապէս կառք նստելով Բոնսէ գնաց։ Նախապէս տրուած որոշումի մը համաձայն կառավարական պաշտօնատան մէջ ընդունուեցաւ Անգլիոյ հիւպատոսին և Բոնսէի քաղաքապետ Պ. Ուլբիանօ Բոլոնի կողմէ։ Զրանցիր զօրքերու խումբ մը զինուորական պատիւներ ըրաւ ամերիկացի զօրավարներուն որոնք երբ կառքէն իջան, Ամերիկացիներուն ազգային երգը հնչեցուց։ Զօրավար Մայլս մէկ քանի վայրկեան քաղաքապետին հետ տեսնուելով յայտարարեց թէ զօրավար Վիլսըն պինուորական հրամանատար կարգուած է Բոնսէի։ Թէ չատ թեթեւ պաշարման վիճակ մը պիտի հաստատէ և թէ քաղքին վարչութիւնը թաղապետութեան պիտի թողու։ Ամերիկացի զօրավարները այս տեսակցութենէն յետոյ պատշգամը ելան. ժողովուրդը համակրական ցոյցեր ըրաւ։ Զօրավար Մայլսի առաջին զօրքը եղաւ արձակել քաղաքական յանցանքով բանտարկուած անձերը, որոնց մին՝ Սան-Ճուանի հեռագրական գիծը կտրելուն համար ամբաստանուած՝ աղէկ ազատեցաւ, որովհետեւ նոյն իրիկունը հրացանի պիտի բռնուէր։ Ամերիկեան զինուորները բանակած են քաղքին մօտը գտնուած բարձունքներուն վրայ. քաղաքը ստացած է իր սովորական երեւոյթը. գիւղերը փախած բնակիչները կը վերադառնան։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ

Սպանիացի զօրավար Աւկուսթի ցամաքային ու նաւային մէկ քանի սպաներու ներկայութեանը յայտարարեց թէ անձնատուր պիտի չըլլայ և եղած տեղը պիտի մնան։

—Մանիլայի մէջ սովը սկսած է։ Ուտուելու ընդունակ բոլոր անասունները գընուեցան, առանց հատուցում ընելու տէրերուն։ Գրեթէ ամէն տունի մէջ հիւանդ կայ. ամէնէն աւելի տղաքները ենթակայ են։ Ապստամբները միշտ կը նեղեն Սպանիացիները, որպէս զի զինուորները յոգնին։ Ամերիկացիք երբ յարձակին, Մանիլայի վրայ, Սպանիացիները անոնց պիտի միանան։ Մինչև հիմակ Եւրոպացիներու և տեղացի Սպանիացիներու ստացուած քները յարգուեցան։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՑՈՑՑ ՄԸ

Սէրվէրայի նաւատորմէն գերի բռնուած սպանիացի նաւաղները, որոնք կը գտնուին Սիվիս Իսլանտ, Նիւ Եորքի մօտ, վերջերս տարօրինակ ցոյց մը ըրին։ Ամերիկեան Ֆլորիդ թորփիլանաբը որ Քուպա կ'երթար, այդ կղզին առչեւէ երբ անցաւ, Սպանիացիները ծովեզերքը վազելով «կեցցէ՛ն Ամերիկացիները» գոչեցին։ Ամերիկացի նաւաղներն ալ «հուրրա»ներով պատասխանեցին։

ՊԻԶՄԱՐՔԻ ՄԱՀԸ.—Պէրլինէն կը հեռագրեն օգստ. 4 թուով. Հայնրիհ իշխանը Ֆուզանէն (Զինաստան) ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Վիլհէլմ կայսեր, Պիզմարք իշխանի մահուան առթիւ։

—Վիլհէլմ Ա.ի յիշատակին կանգնուած եկեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ կատարուելուն առթիւ, Պէրլինի պանքաները և առեւտրական տուները գոց մնացին։

—Երեսփ. Ժողովին կողմէ պատգամաւորութիւն մը հինգշաբթի օր Ֆրիտրիխսրուհէ ժամանելով պսակ մը դրաւ Պիզմարքի դագաղին վրայ. միանգամայն ցաւակցութիւն յայտնեց ընտանիքին։

ՊԵՐԼԻՆ, 5 Օգոստ.—Պէրլինի մէջ Պիզմարքի համար կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին՝ Պիզմարքի ընտանեաց ներկայ չգտնուելը խստիւ կը քննադատուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը և իշխանուհին չորեքշաբթի Բոպուրկէ Վիեննա գացին, ուրկէ Ֆէրտինանտ իշխանը Թրիէսթէ գընաց։ Երէկ ալ Անթիվարի ուղեւորեցաւ, Զէթինէ երթալու։ Իրեն կ'ընկերանայ թիկնապահը զօրավար Նիքոլայէվ, դեղապետ Մարքով և Պէլկրատի պուլկարական գործակատար Պ. Կէորկիէվ։

ԲԱՆԱՄՍՑԻ ԶՐԱՆՑԻՐԸ.— Բանամայի ջրանցքին նոր Ընկերութեան վարչական Խորհուրդը իմացաւ հիմնական մէկ քանի խնդիրներու վրայ որոշում պիտի տայ։ Մասնագէտներու յանձնաժողովը տեղեկագրեց թէ ջրանցքը աւարտելու համար առ առաւելն 500 միլիոն ֆր.ի միայն պէտք կայ։ Ամերիկացի դրամատէրերու խումբ մը առաջարկեց գնել հին ընկերութեան վերաբերեալ այն 675,000 արժէթուղթերը որոնք դեռ հրապարակ եղած չեն, պայմանաւ որ 15 ֆր. չահ բերող պարտատոմսերու վերածուին։ Այս առաջարկութիւնը եթէ ընդունի, ծախքին մեծ մասը այս կերպով պիտի գոցուի։

ՀԻՒՍԻՍԻՏԻ ՀԱՄԱԾՈՂՈՎ — Բարիզի բժշկական համալսարանին մէջ վերջերս տեղի ունեցաւ հիւծախտի չորրորդ համաժողովը, ի ներկայութեան Ֆրանսացի ու օտարազգի նշանաւոր բժիշկներու։ Նախագահ բրոմիէլսօր Նոքառի բանախօսութենէն յետոյ, զանազան ուսումնասիրութիւններ կարդացուեցան որոնց նիւթն էր նախազգուշական միջոցներով մարտնչիլ հիւծախտին դէմ, ախտաւորներու բնակարանները տպանելով, և այլն։ Համաժողովին աշխատութիւնները երեքշաբթի աւարտեցան։ Երկուշաբթի նիստին որոշեցին միջազգային մնայուն ժողով մը կազմել՝ ուսումնասիրելու հիւծախտը և անոր դէմ ձեռք առնուելիք նախազգուշական միջոցները։

ԱՆԴԻԼԻԱ ԵՒ ՊԵԼԺԻԱ.— Պելժիոյ կառավարութիւնը Անգլիոյ հետ ունեցած առեւտրական յարաբերութեանցը համար առժամեայ կարգադրութիւն մը ըրաւ, առեւտրական դաշնագրի մը կնքման համար բանակցութիւնները շարունակելով հանդերձ։ Ժոռնալ ոբ Պրյուքսէլ կը հերքէ անգլիական մէկ քանի լրագրերու այն լուրը թէ պէլժ դրամատէրները ռուսերէնական պանքային ծախսած ըլլան՝ Զինու մէջ երկաթուղի մը շինելու համար իրենց ձեռք բերած արտօնութիւնը։

ՈՍԿԵՀԱՆԵՐԸ.—Թրանսվաալի ոսկիի հանքերու արտադրութիւնները 1897ին 23,554 քիլօ աւելի եղան։ Գործաւորներու թիւն ալ 7300 աւելցաւ։ Նոյն տարին ընկերութիւնները 70,425,125 ֆր. շահաբաժին տուին, այսինքն 1895ին 13,964,100 ֆր. աւելի և 1886ին՝ 28,015,600։ Ըսել է Թրանսվաալի ոսկի արտադրութիւնը կը յառաջդիմէ և այդ երկրին ապագան վտանգի տակ չերեւիր։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀՈՒՆՁԸ.— Ֆրանսայի հունձքը լաւ կ'երեւի. ցորենի բերքը 130 միլիոն էքթոլիթր կ'ենթադրուի։ Ամէնէն առատը կը համարուի 1873ին ի վեր ուր 133 միլիոնի հասաւ։ Բայց սա լաւատես տեղեկութիւնները կանխահաս նկատողներ ալ կան, որովհետեւ մինչև հիմա կատարուած հունձքը յուսացուածէն շատ վար արդիւնք մը տուաւ։ Ցորենի գինը հետզհետէ կ'իյնայ։ Բայց սպառողները չեն օգտուիր, որովհետեւ հացագործները գիները անփոփոխ կը պահեն։

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ.—Ռուսերոյ պաշտօնաթերթը ուսումնասիրութիւն մը կը հրատարակէ Բուան-Թունկի թերակղզին վերայ որուն հարաւային եզերքին վրայ կը գտնուի Բորթ Արթուր։ Այս թերակղզին բաւական անհարթ է և անտառէ զուրկ։ Գիւղերու տանարներու շուրջը միայն ծառեր կան։ Տաք եղանակին մէջ ջուրի նըւազութիւնն ալ զգալի է. շատ քիչ ջրի շեղջներ կան որոնց ջուրերը խիստ գէշ են և զտուելէ կամ եռացուելէ յետոյ կըրնան խմուիլ։ Լեռներէ եկող գետակները շատ արագ կը հոսին ձիւնահալէն յետոյ, բայց տարիին մէջ մասերու մէջ կը ցամքին։ Գրեթէ բնաւ ճամբայ չկայ. արահետներ միայն կան հետիոտն գացողներու և գրասներու համար. բայց կառքերը չեն կրնար անցնիլ։ Բացառութիւն կը կազմէ Զին-Զուէ Բորթ-Արթուր տանող պողոտան, թերակղզիին հիւսիսային ծովեզերքին երկայնքը։ Այս պողոտայէն սայլեր ալ կ'անցնին։ Բորթ-Արթուրի խիստ մօտերն ալ մէկ քանի ճամբաներ կան, որոնք զինուորական նպատակներու կը ծառայեն։ Հիւսիսային Զինաստանի միւս գաւառներուն հետ բաղդատելով, Բուան-Թունկի թերակղզին շատ բազմամարդ չէ։ Միայն Բորթ-Արթուրի շրջակայքը գործաւորներ և արհեստաւորներ հաստատուած են, այդ քաղաքը Զինու մեծ նաւարանը ըլլալէն ի վեր։ Գիւղերու տեսքը մեծ գաղտարար մը չի տար ժողովուրդին զարգացման վրայ. տուները, քարէ ու աղիւսէ շինուած և յարդով ծածկուած, աղտոտ և խեղճ երեւոյթ մը ունին։ Արջառ քիչ կայ. միայն խոզերը առատ են։ Բուան-Թունկի ժողովուրդը գրեթէ բոլորովին չինացի է։

Բուան-Թունկի թերակղզիին մէջ ցորեն չկայ։ Նաւահանգիստներուն մէջ տեղական բերքերու հետ ցորենի և կաղամբի փոխանակութիւններ կը կատարուին։ Ֆուզուի շրջակայքը, դէպ արեւելք, ածուխի հանքեր կը շահագործուին, որոնց արտադրութիւնները շատ կը գործածուին Ֆուզուի, Զէ-Ֆուի, Վէյ-Հայ-Վէյի, Բորթ-Արթուրի, Թա-Լիէն-Վանի և Շան-Տունի թերակղզիին բոլոր գործարաններուն մէջ։ Թիէն-Զին-Շանկայի երկաթուղիին ածուխը Բէյքինի հարաւային արեւելեան կողմը գտնուած տեղէ մը կը տարուի։

Սիուսի-Էյ գիւղին հիւսիսային կողմը գետինը անհարթ դաշտէ մը կը բաղկանայ՝ հիւսիսէն հարաւ։ Բորթ-Արթուր կը գտնուի Սիուսի-Էյի հովտին արեւմտեան ծայրը։ Բորթ-Արթուրի շինական անունն է Լիուէ-Շուն-Բու, ծովու ճամբով Զէ-մուլբայէն (Բորա) 525 վէրսդ հեռու, Ֆուզանէն՝ 970 և Նակազաքիէն 1,040։ Նաւահանգիստը կը կազմէ փոքր ծովածոց մը որ դէպ ի ներս կը մտնէ հիւսիսի ուղղութեամբ և յետոյ արեւելքէն արեւմուտք կ'երկարի։ Նաւահանգիստին մուտքին արեւելեան կողմը կայ արհեստական ատաղ մը. արեւմտեան կողմը կայ նաւահանգիստ մը որ արտաքին նաւահանգիստէն բաժնուած է «մագրի պէշ» կոչուած թերակղզիով մը։ զուգահեռական երկու ցից լեռնաշղթաներ կան 350 584 ոտք բարձրութեամբ։ Բորթ-Արթուրի արտաքին նաւահանգիստին մէջ երբ ջուրերը ցած ըլլան, խորութիւնը կը սկսի եզերքէն կէս մղոն հեռուէն։ Այս նաւահանգիստը բաւական խորունկ է և նաւերը կրնան դիւրաւ խարիսխ նետել, բայց հովերու դէմ գտնուելով, նաւերը դժուարութիւն կը քաշեն երբ ծովու կողմէն սաստիկ հով փչէ։

ԸՆԴՈՒՎԵԱՑ ՀԵՌԱՁԱՅՆ.— Շուէտի հեռագրական վարչութիւնը, Դերմանիոյ հեռագրական ու թղթատարական նախարարութեան հետ համաձայնութեամբ, գերման ընկերութեան մը յանձնեց ընդհանուր հեռաձայնի թել մը հաստատել Սթոքհոլմի և Պերլինի միջև, 395,000 մարք ծախքով։ Զետեղումը աշնան պիտի սկսի։ Գառաջիկայ տարին հեռաձայնով հաղորդակցութիւնները պիտի կատարուին երկու մայրաքաղաքներուն միջև։

ՕՏԵՍՍԱՅԻ մէջ բժշկական համալսարան մը հաստատուեցաւ. դասախօսութիւնները պիտի սկսին հոկտ. 13ին, սրահի մը մէջ որ գիտական նոր պայմաններու համաձայն կահաւորուած է։

ՔԱՐԻԻԶ.—Ռուսերոյ մէջ քարիւղի գինը զգալի կերպով բարձրացաւ։

ՁԻՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱՄԸ.—Շանկայէ կը հեռագրեն թէ Բորդ-Արթուրի առչեւ տիրող սաստիկ փոթորկի մը պատճառով չինական ճա-Զի մարտանաւը ընկղմեր է։ Նաւաստիներէն հարիւր քառասունըվեց հոգի խղդուեր են։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ

Փիլիպպէսներու կացութիւնը բաւական մտահոգութիւն կը պատճառէ վարչութիւնը մէջ։ Պ. Մաք Քինլի այս մասին խորհրդակցեցաւ պատերազմական ու ծովային նախարարներուն հետ։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը կարեւոր հրահանգիրներ ստացաւ, բայց գաղտնի կը պահէ։ Կ'ըսուի թէ զօրավար Մէրիթ հեռագրեր է որ ապստամբներու ընթացքը բացարձակ խզում մը կը սպառնայ և թէ կարելին պիտի ընէ քաղաքացիները պաշտպանելու ապստամբներու յարձակումներուն դէմ։ Այս նպատակաւ, ծովակալ Տուէյի հետ համախորհուրդ, կը պահանջէ գրաւել Մանիլան, ապստամբներու ընտրեալը կանխելու համար։ Այս առաջարկութիւն եթէ գործադրուի, հաւանօրէն փութացնէ Ամերիկացիներու և ապստամբներուն յարաբերութեանց վերջնական խզումը։ Զօրավար Մէրիթ պահանջեց որ զօրքերու թիւը աւելնայ, ապստամբներու ընթացքին պատճառաւ, և ոչ թէ Սպանիացիներու դիմադրութեանը համար, վասն զի ծովակալ Տուէյ իմացեր է թէ զօրավար Աւկուսթի անձնատուր պիտի ըլլայ, երբոր պատեւաւոր կերպով ընել կարենայ, ուրիշ բան է եթէ Ամերիկացիներու յարձակումէն առաջ հաշտութիւն կնքուի։ Տուէյ և Մէրիթ Մանիլայի անձնատուութիւնը պահանջելու համար կը սպասեն Մոնթէրէյ զրահաւորին հասնելուն։ Ամերիկեան բոլոր զինուորները՝ 11,000 հոգի, որոնք Մեսէրսրն, Կրին ու Մէրիթ զօրավարներու արշաւախումբերով հոն ժամանած են, ցամաք ելան և բանակեցան Քավիթէի, Բարանաքի ու Թամպոյի մէջ, Մանիլայի հարաւային կողմը։ Այս վերջին կէտին վրայ «Տուէյ բանակեալը» հաստատուած է ապստամբներու բռնած դիրքին ետին, Մալաթէի առջեւ։

—Ակուինալտօ պատուիրեց իր մարդերուն որ Ամերիկացիներուն արջառ և այլն չտան։ բայց Ամերիկացիները մտիկ չեն ըներ։ Քիչ մնաց որ այս պատճառաւ կռուիներ ալ ծագէին, բայց ամերիկացի սպաները իրենց կրօրվի ընթացքով տեղի չտուին։ Տուէյ բանակեալին զինուորները թող չեն տար որ ապստամբները գործադրեն իրենց խորհուրդները։ Ասթորի ամրոցին թնդանօթները Սպանիացիներէն աւելի ապստամբներուն դէմ ուղղուած են։

—Հեղեղման կ'ասնձրեւէ, ինչ որ պիտի պատճառէ Ամերիկացիները փութացնելու Մանիլայի յարձակումը։ Ասոնց յատակագիծն է ծովածոցին կողմէն ռմբակոծել քաղքին ճակատը. նոյն միջոցին զօրավար Անտէրսըն Սան-Բէտրոյի ու Մալաթէի ճամբով պիտի յառաջանայ, յարձակելու Սանթա-Անայի և Սանթա-Մէզայի դիրքերուն վրայ։ Մանիլան պաշտպանողները փորձեցին դուրս ելլել, բայց ամրանց յաջողելու ետ դարձան։

ԱՆԹԻԼԵԱՆՆԵՐԸ

Բորթօ-Ռիքոյի մէջ գործող Ամերիկեան զինուորները նոր օգնութիւն ստացան։ Զօրավար Շուանի կիսաքաջութենէն մաս մը անցեալ շաբաթ Բորթօ-Ռիքօ ժամանեց։ Բոլոր զինուորները համախումբուելէ յետոյ յառաջխաղացումը պիտի սկսի։ Զօրավար Մայլս յայտարարեց թէ Սան-Ճուան զինուոր ցամաք պիտի չհանուի։ Հոն նաւաբաժինը պիտի գործակցի ցամաքային բանակին։

—Բոնսէի մէջ երկու ժէզուիթ քահանայ խնդրեցին զօրավար Վիլսընէ թէ Մ. Նահանգները ինչ օգնութիւն պիտի ընեն եկեղեցիին։ Զօրավարը պատասխանեց թէ ամերիկեան օրէնքը չի ներեր ոևէ գումար յատկացնել կրօնական գործերու։

—Բոնսէէ օգոստոս 1 թուով կը հեռագրեն թէ գնդապետ Հուլինկս շաբաթ իրիկուն գրաւեր է Ճուան Տիազը։ Գնդապետը յայտարարութեամբ մը ծանուցեր է որ բնակիչները և ասոնց ինչքերը պիտի յարգուին։ Բոլոր-մոլիս ամերիկեան մարտաւարը, որ խրած տեղէն ազատուեցաւ, 1200 թոնս ածուխ ցամաք հանեց։

—Հաւանայի Սպանիոյ կամաւորներուն մէջ ըմբոստութեան դէպքեր կը պատահին։ Մարշալ Պլանքայի դէմ ցոյց մը ըրին։ Բազաքապահ զինուորները հեռագրով հրաման ստացան ապստամբութիւնը զսպել փութալու, որ մինչև հիմա պատահածներուն ամէնէն ծանրն է։

—Մէքսիքայի կառավարութիւնը Թալանոյի, Բամբէլի, Բրոկէսսոյի և Վէրա-Քրուզի մէջ՝ սպանիական առեւտրական ինը շգեներ բռնեց, սա պատրուակով թէ պարար կը տանին Քուպա։ Այդ տեղերու սպանիական հիւպատոսները խստիւ բողոքեցին Մէքսիքայի կառավարութեան այս ընթացքին դէմ։

ԲՈՐԹՕ-ՐԻՔՕՅԻ ՊԱՐՏԲԸ

Սպանիոյ Խորհրդարանին մէջ փոքր Անթիլեանց երեսփոխան մը սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Բարիզի լրագիրներուն.

«Բորթօ-Ռիքօ պարտք չունի և կամ աւելի ճիշտը այլ ելս չունի։ Վերջին փոխառութիւնը որ գերութեան ջնջման միջոցին կնքուեցաւ գերիի տէրերու հատուցում ընելու, չատոնց վճարուած է։ Ասկէ զատ մեր փոքր ելմտացոյցին յաւելեալ մասերը չատ անգամ օգնած են Բուպայի ելմտացոյցին բացը գոցելու։»

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԳՆԱՑՆԵՐԸ

Մ. Նահանգաց կողմէ հաշտութեան համար բանագնաց պիտի կարգուին, զօրավար Ուտֆորտէ զատ, ծերակուտական Էտմընտս, արտաքին գործոց նախարդ նախարար Պ. Օլնի և պատերազմական նախարդ նախարար Պ. Թրլսի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍ ՄԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ

Ճիպարայի (Բուպա) ֆրանսական հիւպատոսը բանտարկուած ըլլալով, ֆրանսական դէսպէշէն մարտանաւին հրամանատարը զրկուեցաւ, զայն պահանջելու։ Սպանիոյ զօրավարը անմիջապէս արձակեց հիւպատոսը որ երկու օր բանտ մնաց։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ Պ. Քըրզընի յայտարարեց թէ Բէքինի անգլիական դեսպանին հրահանգ տրուած է ջանալու որ Զինու անգլիացի վաճառականները մասնակից ըլլան Զինու կառավարութեան տուած ամէն արտօնութիւններուն։ Բէքինի դեսպանը հեռագրեր է Պ. Քըրզընի թէ տեղեկութիւն չունի այն լուրին վրայ թէ Բէքին-Հանքեուի երկաթուղիին արտօնատէր պելժիացի դրամատէրերու խումբը իր իրաւունքները թողած ըլլայ ռուսերէնական պանքային։

—Բէքինէ կը հեռագրեն թէ նախարարները հիմակ իրենց հրահանգները մայր կայսրուհիէն կը ստանան։ Լի-Հունկ-Զանկ արտաքին գործոց նախարարին իրաւութեանը ենթարկուած է։ Անգլիոյ դեսպանին և Լի-Հունկ Զանկի միջև վէճ մը կայ։ Դեսպանը, արտաքին գործոց նախարարին առչեւ, ամբաստաներ է Լի-Հունկ-Զանկը թէ Զինը կը մատնէ ի նպաստ Ռուսիոյ։ Լի-Հունկ-Զանկ ապառնացեր է թէ ետ կանչել պիտի տայ Անգլիոյ դեսպանը։

ՊԱՐԿԱՍՏԱՆ.—Կը յիշուի թէ Պարսկաստան ուղած էր փոխառութիւն մը կնքել անգլիացի դրամատէրերէ, հարաւային Պարսկաստանի մաքսի հասոյթները փոխարէն ցոյց տալով։ Անգլիոյ կառավարութիւնը հաւանելով, այս փոխառութիւնն՝ 1,250,000 ֆր. Լոնտոնի մէջ կընքուած կը համարուէր, և միայն Պարսկաստանի ստորագրութիւնը մնացած էր, երբ Ռուսիա միջամտեց։ Իսկոյն Թէհրանի ռուս դեսպանը բացարձակապէս արգիլեց պարսկի կառավարութիւնը ոևէ պայմանագրութիւն կնքելէ։ Իր կառավարութեան անունով առաջարկեց աւելի շատ գումար մը փոխ տալ, իրբև երաշխաւորութիւն պահանջելով ամբողջ Պարսկաստանի մաքսային հասոյթները։ Վերջին լուրերու նայելով, եթէ Անգլիա ազդու կերպով չը-գործէ, Պարսկաստան պիտի մերժէ թէ՛ Անգլիոյ և թէ՛ Ռուսիոյ առաջարկութիւնները։

ԽԵՌԱԳԻՐ

ՄԱՍԻՍ. 4 օգստ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգ. Հիւանդանոցի Վարչական Ցանձնաժողովը՝ նոր Հիւանդարանի կազմուելուն առթիւ, իր վեցամեայ գործառնութիւններուն տեղեկագիրը մատուցած է Ազգ. Վարչութեան։

—Մրցրը Պլիս՝ ընկերակցութեամբ Տ. Մկրտեան Ա. քահանայի՝ երէկ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը երթալով յայտնեց թէ Ամերիկացի մը 60 ոսկի նուիրած է Աստուածաշունչի ընկերութեան որպէս զի նոյն գումարին չափ գրաբար Աստուածաշունչ նուիրուի հայ եկեղեցիներու և դպրոցներու։ Մրցրը Պլիս խնդրեց Ս. Պատրիարքէն որ նուիրուելիք եկեղեցիներուն և դպրոցներուն մէկ ցանկը ներկայացուի իրեն՝ նուիրատուին կամքը իրագործելու համար։

—Կէտիկ Փաշայի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը իր անդամներուն մեծագոյն մասին այլ և այլ պատճառներով գործէ քաշուած ըլլալը յայտնելով՝ հրաժարական դրկած է Ս. Պատրիարք Հօր և խնդրած է որ փութով կամ նոր ընտրութեան հրահանգ դրկուի կամ դարձեալ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուի եկեղեցիին և դպրոցի գործերը երեսի վրայ չմնալու համար։

—Տիարպէքիրէ և Սօղոմատ Ս. Միւռոն և եկեղեցական մատեան խնդրուած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը հարկ եղած հրահանգները տուաւ՝ փութով դրկուելու համար։

—Օրուէն կը գրեն թէ քաղքին մէջ խումբ մը ազգայիններու բողոքականութեան յարած ըլլալու լուրը բոլորովին անհիմն է։

—Ուսուցչութեան ընտրելեաց քննիչ յանձնաժողովը երէկ իր երրորդ նիստը գումարեց Բերայի մանկապարտէզին մէջ, նախագահութեամբ յանձնաժողովոյ անդամ Դեր. Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երեցեանի և ատենապետութեամբ Սուրէնեան Աւետիս էֆէնտիի, և կատարեց ընտրելիներու հայերէն լեզուի (հին և նոր) և գեղագրութեան ճիւղերու քննութիւնները։

Ցանձնաժողովը իր յառաջիկայ նստին մէջ, որ տեղի պիտի ունենայ յուլիս 31, ուրբաթ օր, ժամ 2ին, ըստ կանխորոշ յայտարարութեան, պիտի կատարէ օրմաներէնի, ֆրանսերէնի և գծագրութեան ճիւղերու քննութիւններն։

—Ռումանական Խորհուրդը երէկ իր չորքեայ նիստը ըրաւ ատենապետութեամբ Տօքթ. Վահրամ էֆէնտի Թորգոմեանի և գլխաւորաբար զրաղեցաւ Վարժապետանոցի մը հաստատման և Ազգային մատենադարանին բարեկարգութեան խնդիրներով։

Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ նաև 50ի չափ կրթական մասնաւոր խնդիրներ որոնց մասին հարկ եղածը տնօրինեց։

—Ռումանական Խորհրդին կողմէ կարգեալ Շրջանաւարտից քննիչ յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի, ըստ Կաղմական Կանոնագրի՝ կատարել մայրաքաղաքիս ազգային վարժարաններու շրջանաւարտներու քննութիւնները, երէկ նախապատրաստական խառն նիստ մը ըրաւ Ռումանական Խորհուրդին հետ Բերայի Արուաստանոցի սրահին մէջ, և իր դիւանը ընտրեց հետեւեալ կերպով։

Ապէնադիր Կարապետ էֆ Իսրիւճեան
Ապէնադիր Սիմոն էֆ. Փափամաճեան
Դիւանի ընտրութենէն յետոյ, Ցանձնաժողովը առանձինն գումարուելով, իր պաշտօնի կիրառութեան մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց և որոշեց լուսագրական մասնաւոր յայտարարութեամբ մը ծանուցանել իր գումարմանց տեղը, ժամերը և մինչեւ մայիս քննութեանց իւրաքանչիւր ճիւղի համար սահմանեալ օրերը։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ իր նիստը ըրաւ Պատրիարքարանի մէջ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Կէտիկ փաշայի և Օրթագիւղի Թաղային հաշիւներու մասին կեդր. հաստատութեան տեղեկագիրը նկատողութեան առաւ և անոնց նախաքննութիւնը յանձնեց իր անդամներէն Իսմիրեան Համբարձում էֆ.ի։

2. Նոր-Գեղուի եկեղեցւոյն պաշտօնեաներէն մէկուն հին պահանջը հաստատելով Թաղ. Խորհրդին յանձնարարեց անոր վճարումը։

3. Խոպիւղի Աղքատախնամին Բերայի Պարտուց Ցանձնաժողովին քով ունեցած դրամին համար պարտամուրհակի փոխումը յանձնարարեց Ցանձնաժողովին։

4. Նկատողութեան առաւ էր-Մէյտանի հոգաբարձութեան մէկ պաշտօնագիրը և յանձնարարեց Մայր եկեղեցիի Թաղ. Խորհրդին՝ յառաջագոյն յիշեալ Թաղ. վարժարանին յատկացուցած նպաստը շարունակել։

5. Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը իր Թաղային անտուկին բացը գոցելու համար Թատերական ներկայացման մը արտօնութիւն խնդրած ըլլալով, յետ քննութեան հաստատեց այս պէտքը և որոշեց տեղեկագրել Վարչութեան։

6. Քաղ. Ժողովը յանձնարարած ըլլալով Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր հակադրութեան ներքեւ տարար մը սահմանել և հարանախօսութեան առթիւ երկու կողմի պայմանները հոն նշանակել, այս մասին հարկ եղած հրահանգը պատրաստելու համար ընդարձակ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ և որոշեց յաջորդ նստին վերջնական կարգադրութիւն մը ընել և տեղեկագրել Վարչութեան։

—Իսրիհանոսեան եղբարք՝ իրենց ծննդավայրին՝ Ամասիոյ մէջ իրենց հաշուոյն բացած վարժարանին հոգաբարձու նշանակած են Նորընծայ Տ. Գէորգ Մ. Վ. Իսրիհանոսեան, 8 վհանները աղա Գաղանճեան և ուրիշ երեք անձեր որոնց յանձնարարած են աղջկանց վարժարան մը ալ բանալու համար հարկ եղած ծրագիրը պատրաստել և յղել՝ դպրոցական նոր տարեշրջանին բանալու համար դպրոցը։

Իսրիհանոսեան եղբարք պայմանագրութիւն կնքած են Մարզուանու Քոլէժի վարչութեան հետ, որպէս զի ամէն տարի իրենց դպրոցի շրջանաւարտներէն 2 որբ և երկու որբուհի ընդունուին Քոլէժին մէջ։

—Տարտանէլէն կը գրեն մեզ թէ Ռոտոսթոյի առաջնորդ Յովսէփ Մ. Վ. Այվազեան նախընթաց շաբթուն հոն հասեր է Կիւրմի ընկերութեան Քիօս շոգենաւով, հովուական այցելութիւն կատարելու։ Տեղւոյն երկու քահանաները ու Թաղ. Խորհուրդը շոգենաւէն դիմաւորելով զինքը՝ եկեղեցի առաջնորդեր են։ Իր ժամանման յաջորդ օրը, Տ. Յովսէփ վարդապետ՝ քահանաներուն ու Թաղ. Խորհուրդին ընկերակցութեամբ այցելութիւն տալով կառավարիչ փաշային, սիրալիր ընդունելութիւն գտեր ու ժամէ մը աւելի տեսակցեր է։ Մեր Թղթակիցը յոյս կը յայտնէ որ Այվազեան Հայրսուրբը իր ուշադրութեան մասնաւոր առարկայ պիտի ընէ քաղքին ազգ. դպրոցներուն աննախանձելի վիճակը և զանոնք բարեկարգ վիճակի մը վերածելու հոգ պիտի տանի։

—«Ի՞նչ եղաւ «զամբիւղով Թաղումին» նկատմամբ Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր կատարելիք քննութիւնը որ յանձնարարուած էր Կրօնական Ժողովին կողմէ։ Եթէ սուտ էր պատմուած դէպքը, զոր հաստատեցին մեռնող տղուն հայրը ու մինչև մէկ ատենեան քահանան ալ, Մոսիին ուղղած իրենց նամակներով, պէտք է յայտարարել։ Հակառակ պարագային մէջ՝ չարժէ՞ր բարոյական թէթև պատիժ մը տալ իր պարտականութեան մէջ թերացող տերտերին «յորինակ այլոց»։ Այս խնդիրը իր հետաքրքրողները ունի տակաւին, եթէ ոչ կրօնականներուն՝ գոնէ աշխարհականներուն համար։

—Երզնկայէն կը գրեն մեզ.

«Առաջնորդական տեղապահ Տէր Դանիէլ վարդապետ Յակոբեան՝ որ Քէմախ իր հօտին հոգևոր միխիթարութեան գացած էր, վերադարձաւ նախորդ շաբթուն։

«Երկու նորընծայ քահանաները՝ օրանք կեսարիա զրկուած էին ձեռնադրելու, վերադարձան և հիմա քառասունքի ապաշխարանքին կ'անցընեն։ Նոր քահանայացուներ կը պատրաստուին ու կը փնտռուին, ձեռնադրութեան զրկուելու համար։

«Երզնկայի կրթական գործին նոր զարկ մը տալու համար, ջանքեր կըլլան դպրոցներու միացման գործը ի կատար հանելու։»

— Երէկ Խոպիւղի Ս. Ներսեսեան վարժարանին մէջ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Փոքր աղջիկ մը, գրասենեակ ատեն, գացած էր ձեռքերուին պարտէզը որ վարժարանին պարտէզին կիցք գտնուի։ Հոն պատին վրայ խաղալու պահուն անզգոյշ շարժումով մը պատէն վար ինկաւ և գիսդրին ոսկորը տեղէն ելաւ։ Անմիջական դարմանները ընելով տուն փոխադրեցին զայն։

ՍԱԶ.—Ազգ. կեդր. Վարժարանի խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ վարժարան ն նոր տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ 98 Սեպտ. 1/13ին։ Ա. կարգը մտնել փափաքողները պէտք է դիմեն վարժարանին ընդհ. հսկողին, ամէն Դշ. և Շբ. օրերը, առաւօտեան մինչեւ երեկոյ և արձանագրուելէ յետոյ մտից քննութեանց մասին պէտք եղած տեղեկութիւնները ստանան։

Նոյնպէս կը ծանուցուի թէ կեդր. Վարժարանի Գ. կարգը ևս բացուած է։ Ուստի 95—96 շրջանի Բ. կարգի այն աշակերտները, որոնք յետ քննութեան արժանի հանդիսացած էին իրենց կարգը փոխելու, կրնան առանց վերաքննութեան աշակերտիլ սոյն նորակազմ դասարանին, կանխաւ իրենց անունը արձանագրել տալով ընդհ. հսկողին՝ մինչեւ Օգոստոս ամսոյ վերջ, ամէն Դշ. և Շբ. օրերը։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Վ. Ապէնադիրի Ապէնադիր
ՄԱՔՍՈՒՏ ՀԱՐՆԵՑ ՑԱԿՈԲ ԷՍԱՍԵԱՆ
Զալաթիա, 16 Յուլիս 1898 93 3—8

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸ

Երէկ, ուրբաթ, մեծ չքով տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մէջ բաղմած Համիտիէ մզկիթը գնաց, և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ յետոյ միեւնոյն չքով կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ ներկայ էին Աւստրիոյ, Ամերիկայի, Յունաստանի ու Սեւ Լերան դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմաններովը, Իտալիոյ հիւպատոսը, Պելճիոյ ու Ռումանիոյ դեսպանատուներուն առաջին թարգմանները, Տիարպէքիրի անգլիական հիւպատոսը և հարիւրի մօտ օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներու ոմանք սենեկապետ էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանքներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Դատական նախարարութեան խորհրդական անուանուեցաւ կլօնական բարձրատիճան պաշտօնեայ Ահմետ Շիւքրի էֆ.։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Աւստրիոյ դեսպան Պառոն ֆոն Քալիչէ, Ամերիկայի դեսպան Պ. Անճէլ և հելլենական դեսպան իշխան Մաւրոկորտաթօ ոչ-պաշտօնապէս և յաջողդաբար պատիւ ունեցան ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՆ.—Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց Պետական Խորհրդին այն որոշումը որով Մեծ Շուկային խանութները, երկրաշարժի թուականէն մինչեւ բացուելու օրը անցած ատենին համար, կալուածական տուրք պիտի չվճարեն։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐ.— Կը յիշուի թէ տպագրական տառերու ցուցիչները կայս. Իրատէով Սէնայի վարժարանը փոխադրուեցան։ Ոստիկանութեան նախարարութեան տեղեկագրութեամբ որոշուեցաւ որ այդ ձուլիչներու կողմէ չինուած թուրքերէն տառերը վաճառելու, գաւառները դրկելու և անգործածելիները գաւառներէն հոս բերելու գործողութիւնները կանոնաւոր պայմաններու մէջ կատարուին։ Գաւառներու մէջ կառավարական տպարանին և տպագրութեան արտօնութիւն ունեցող անձերու համար եթէ տառ գնել հարկ ըլլայ, նախ տեղական կառավարութիւններուն պիտի դիմուի, որոնք պիտի գրեն անտառաց, հանքաց ու երկրագործութեան նախարարութեան որուն իրաւութեանը ենթարկուած է Սէնայի վարժարանը։ Կ. Պոլսոյ մէջ տառերը պիտի գնուին և կնքեալ պահարանի մէջ դրուելով պիտի դրկուին տեղական կառավարութեան և իտալէի ժողովը տառերու տիրոջմէն մուրհակ մը առնելով պիտի յանձնէ անոր։ Գործածուած տառերն ալ, գաւառաց մէջ, տերերուն կողմէ պիտի յանձնուին տեղական կառավարութեան, տեսակը ու քանակութիւնը պիտի ճշտուի և յետոյ կնքեալ պահարանի մէջ պիտի դրկուին նոյն նախարարութեան։ Կ. Պոլսոյ մէջ տպարանապետները և տպագրութեան արտօնութիւն ունեցողները պիտի դիմեն Սէնայի վարժարանին մէջ գտնուած ձուլիչներու և հարկ եղածը պիտի գործածուի։ Ընդհանուր արձանագրութիւն մը ալ պիտի բանուի։

ՏԱՐՍԱՆԷԼԷՆ կը գրեն մեզ.—«Գաւառական ընդհանուր տասանորդներու վարձակալութեան համար ամիսէ մը ի վեր շրջակայ գիւղաքաղաքները գտնուող մեր կառավարիչը, Ճէմիլ փաշա, մէկ քանի օր առաջ քաղաքս վերադարձաւ։ Կ'ըսուի թէ այս տարուան տասանորդները, շնորհիւ մեր բանգէտ կառավարչին քաջալերական ջանքերուն, գոհացուցիչ գներով ծախսուած են. հունձքերը լաւագոյն վիճակի մէջ են. և հատիկներն ալ աւելի լեցուն են քաղդատմամբ անցեալ տարուան։»

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Ոստիկանութեան նախարար Շէֆիգ պէյ, բարձրագոյն հրամանաւ, ժամանակէ մը ի վեր աւելցուցած է ոստիկաններու թիւը, որպէս զի աւելի ևս հսկեն հանրային անդորրութեան վրայ։ Նոր ոստիկանները ընտրուեցան կարող և բարի վարքի տէր անձերէն։

—Բաղաքապետութեան նախորդ ընդհ. քննիչ Բեազիմ պէյ ոստիկանութեան քննիչ կարգուեցաւ։ Արդէն երեք քննիչներ անուանուած են։

—Ոստիկանութեան քննիչ Մէհմէտ Ալի էֆ. փոխ-նախագահ անուանուեցաւ ոստիկանաց ժողովին, որուն նախագահը պաշտօնէ դադրեցաւ։ (Մոնիթէօր)

1855ի ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—1855ի փոխառութեան սակերու փոփոխման գործը կարգադրուեր է։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. — Յունաստանի եւմտական նախարար Պ. Սարէյիի որդին նշանուեցաւ Պրիւսէլի օսմ. դեսպան Գալաթէոտորի էֆ.ի աղջկան հետ։

ՌՈՒՍ դեսպանատան դիւանագիտական կցորդ գնդապետ Բէչքով, որ Բեղրադուրկ կը գտնուի, յուլիս 30ին Զարին ներկայացեր է որ կէս ժամու չափ խօսեր է անոր հետ։ Պ. Բէչքով յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս կը դառնայ։

ԱԹԷՆԻ Օսմ. դեսպան Բիքաթ պէյ երկուշաբթի ժամէ մը աւելի տեսակցեցաւ նախարարապետ Պ. Զաիմիս հետ։ Կ'ըսուի թէ հիւպատոսական պայմանագրութեան վրայ խորհրդակցեր են։

ՀԵՆԵԼԱԶՕՐԲԵՐՈՒՆ համար երէկ Հունգարիայէն 160 ձի բերուեցաւ։

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Պետական Խորհրդի օրէնսդիր ճիւղը ընդունեց կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին ծրագիրը, որով կ'առաջարկէ առեւտրական Բոմանտիթ ու Բուլգարիա ընկերութիւններու շրջարերականները Առեւտրական Սենեակին մէջ արձանագրել։ 25 դրչի տուրք մը առնելով։ Առեւտրական Լրագրին մէջ հրատարակել և դատարաններուն ալ տեղեկութիւն հաղորդել։ որպէս զի խարդախուած անանկութիւններ տեղի չունենան և առեւտրական գործառնութիւնը աւելի կանոնաւոր կերպով կատարուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց որ Ռէժիի դէտերը՝ իրենց պաշտօնի կիրառման պահուն գործածուած ոճիրներու համար, դատուին Նիզամիյէ դատարաններուն առջեւ։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ.—Պետական Խորհրդի օրէնսդիր ճիւղը ընդունեց Հաշուակալութեան Ատենի մէկ որոշումը թէ տէր ութեան հասոյթներու գանձման ատեն տասը փարայէ վար եղած կոտորակները տասը փարա նկատուելով այնպէս գանձուին։ իսկ Մալիյէն երբ վճարում ընէ, տասը փարայէն վար եղած կոտորակները հաշիւի մէջ չդնելով ընդունին։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆԸ. — Մաքսային քննիչ Շեվքեդ պէյ հարցաքննութեան ենթարկեց Իզմիրի օտար ապրանքներու մաքսատան գլխաւոր Զալիպ ու Նաում էֆէնտիները և վաճառականի գործակատար Ապաքսիրոն։ Ատոնք խոստովանեցան թէ Եւրոպայէն վաճառական Նիսիմ Էլիսի անունով եկած ապրանքներու արժէքները փաթուրաներու մէջ նշանակուած պիէնէ վար դրած են և Նիսիմ էֆ.ի տրուած ընկալագիրներն ալ եղծած են։ Քննիչը անմիջապէս պաշտօնանկ ըրաւ Զալիպ ու Նաում էֆ.ները և քննութիւնները առաջ կը տանի։

ՅԻՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Բանպոն Լէօէ պահականաւով երէկ մեծ կղզի գնաց զբօսական պտոյտի համար։

ԱՏՕՐԷՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄ.—Զուանկաս իշխանութիւնը, կ'ըսէ Իֆթամ, նկատելով որ Մեծ Կղզի Խրիսթոսի կողմը պարապ գետիններէն տեղ մը ապօրէն կերպով ծախուած է Հուրիք Հաճի Կարապետեանի, որոշեց այդ վաճառման պատճառ եղող պաշտօնեաները դատաստանի ենթարկել։

ՍՈՓԻԱՅԻ առեւտրական թանգարանին բացումը պիտի կատարուի օգոստ. 22ին։ Ցանկը մը մը մէջ նշանակուած են ի ցոյց դրուած առարկաներու անուանները և գիները։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷ կը գրեն թէ յուլիս 5ին, Պաղեստինի կրօնական ռուս ընկերութեան նախագահ Սերկիոսի տօնախմբութեան օրը, Անտոքի պատրիարքական եկեղեցիին մէջ ռուս լեզուաւ գոհաբանական աղօթքներ կարգացուեր են, գլխաւորաբար ազգանց վարժարանի աշակերտուհիներուն կողմէ։ Ռուսերոյ հիւպատոսն ալ պաշտօնական համազգեստով ներկայ գտնուեր է։

ԽԱՐԲԵՐԴ ՄԸ.—Իզմիրի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Մարքիի առուս Հելլենացի մը որ կարգ մը պարկամիներու ոսկիները շորթած էր, թաղուած գանձ գտնելու պատրուակով։ Հրամայ ընկերը՝ Քոմոյնին կը փոտուի։

ՊԷՕՅԻՒՐՏԷՐԷՆ հացագործի փուռերը սկսեր են հացը յիսուն փարայի ծախել։ Թուրք լրագիրները ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

ՋՈՐԻՒՆ ՁԱԳԸ.— Այսրնի նահանգին քննիչ-ատենապետ Սուպհի պէյ, որ Տէրսիմի գացած էր Ջորիէն ծնած ձագը քննելու, Իզմիր դարձաւ և տեղեկագրեց թէ նորածինը 95 հարիւրորդաբար բարձրութիւն ունի, Ջորիի կը նմանի և եգ է։ Ջորիին արածուած տեղը ձիէ աւելի էշեր գտնուելով, այս ձագը ծներ է Ջորիին և էշու մը սիրային յարաբերութիւններէն։ Մինչդարձեր Ջորիին կաթը իր ձագը սնուցանելու ատիճանէն չատ է եղեր։ Ինչպէս զրուեցաւ, նորածին Ջորին Կ. Պոլիս պիտի զրկուի։

ՁԱՐԴԻ ՈՍԿԻՆԵՐ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ փողերանոցին մէջ 100. 50 և 25 զրուշնոց ու կայս. Թուղրայով ոսկիներ չինուին կիներու գարդարանքին յատուկ։

ԼՎԳԱՅԻ նախարարութիւնը նկատելով որ էրզէրի ու Պանտրմայի մէջ Զէյթէպի Սուլթան Մէհմէտ կայսեր վագֆին վերաբերեալ գետինին մէջ գտնուած մարմրոնի ու կրանիթի քարահանքերու և կիրի գործարաններու հասոյթները կը կորսուին, որոնց պաշտօնեաներ կարգել դայնս պաշտպանելու համար։

ՁԻԵՐ.—Բ. և Դ. զօրաբանակներուն համար (Էտիրնէ ու Մանաստիր) ձիեր գընելու պաշտօնը յանձնուեցաւ զինուորական ու քաղաքային պաշտօնեաներէ կազմուած յանձնաժողովի մը։

ՈՐԲԱՆՈՑ.—Կայս. Իրատէ մը արտօնեց Սէլանիկի մէջ Ցունաց յատուկ որբանոցի մը կառուցումը։

ՆԵՐԲԻՆ զօրաց նախարարութիւնը հրահանգ տուաւ ոստիկանութեան թէ մուրացիկները և գաւառացիները երբ իրենց ծննդավայրը դրկել հարկ ըլլայ, ճամբու ծախքը պէտք է վճարել ոստիկանութեան եւմտացոյցին մէջ նշանակուած առաքումներու ծախքէն։ Կ. Պոլսոյ մէջ ալ Համազգային Անկելանոցը փոխադրուելիքներու ծախքը պիտի վճարուի Թաղապետութեան սնտուկներէն։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ.— Կ. Պոլսոյ ս ս ս ուրարձաններէն 1312 տարիին ապրիլէն մինչև 1313 դեկտեմբեր, 102 հոգի դրկուած են Համազգային Անկելանոցը։ Ատոնց 56ը իսլամ են, 31ը կին և 15ը ոչ-իսլամ։

ՓԱՑՏ ԵՒ ԱՆՄԻԽ.— Սմոմպաղլ խօսելով փայտի և ածուխի գիներուն բարձրանալուն վրայ, կ'ըսէ թէ մէկ քանի շահադէտներ տեղի կուտան այս կացութեան, մեծ քանակութեամբ փայտ և ածուխ մը Բերեզով. Սմոմպաղլ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ՌԷԺԻԻՆ —Պ. Ֆրանք Օպուանօ որ Ռէժիի վիճակը քննելու համար կ. Պոլիս եկած է, երկուշաբթի Բարիզ պիտի դառնայ։

ԱՆԶԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Երէկ Պոլսոյ Էսիր Բազար Թաղը Արնաւուտ խանին մէջ Զաբսօ Վասիլ անուն մարդ մը անձնասպան եղաւ, ինքզինքը չէրքին վերի յարկէն փոդոց նետելով։ Զաբսօ, որ Պայազիտի փուռին մէջ կ'աշխատէր, ի մօտոյ ծննդավայրը պիտի երթար և Արնաւուտ խան դացած էր իր քաղաքացիներուն հետ տեսնուելու։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ անձնասպանութեան պատճառը հասկնալու համար։

«ԷՔԻԹԱՊԼ» կնոջի ապահովագրական ընկերութիւնը, իր կատարածութեան թուականէն ցայսօր հոգ տարած է իր ապահովագիրները կրող յաճախորդներուն ապահովութեան, դիւրութեան և օգտին համար կարեւոր բարեփոխումներ ընելու։ ԷՔԻԹԱՊԼ ընկերութիւնն էր որ առաջին անգամ

Ա. Անվիճելի ապահովագիրներ հաստատեց.

Բ. Շեմքութեանց և վէճերու տեղի չտալու համար յաճախորդներուն հետ կնքած պայմանագրութիւններուն հակընալի և դիւրին լեզու մը տուաւ, ապատելով զանոնք կարգ մը գիտական բառերէ.

Գ. Ցաճախորդներու փափաքին համաձայն տարուէ տարի բաժնուելիք չահերը իրեն քով պահելով՝ բազմապատկելու դրութիւնը գործադրեց (accumulation des bénéfices) շարունակելով հանդերձ ուզողին ալ տարուէ տարի չահ բաժնելու դրութիւնը։

Դ. Համաշխարհային (Internatonale) այնպիսի մուրհակներ հանեց, որ երբ մարդ մը ապահովագրեալ մը դարձեր է, ինքն դարձեր մը Բոնամարդի մէջ և կամ վարձակալորդ Ճամբորդու-Ընկերութիւնը և արհեստաւորներու երեւէն կնանքը կորսնցնէ, նոյնպէս երբ Ընդամէնչ մը սպասնուի և կամ գիտակցութեամբ կամ անգիտակցութեամբ անձնասպան ըլլայ՝ ապահովագրութեան մուրհակով երաշխաւորեալ գումարը՝ որչափ որ ալ մեծ ըլլայ՝ ամբողջովին կը վճարուի առանց որ և է առարկութեան։

Ե. Այս առաւելութիւններէն զատ՝ վերջին անգամ valeurs garanties անուն մուրհակ մը հնարեց, որով Յրդ տարուէն վերջէն սկսեալ՝ ապահովագրեալը կ'արտօնուի ընկերութենէն 5% տոկոսով փոխառութիւն ընելու։ Մուրհակին մէջ բացորոշ պիտի գրուած ըլլայ թէ ապահովագրեալը իւրաքանչիւր տարի որչափ գումար փոխ առնելու իրաւունքը ունի ընկերութենէն, որպէս զի մութ կէտ չմնայ յաճախորդին համար։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԻՍՏՐԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ ԳԱՐԳՄԱՆԱԿ.—Աւստրիոյ կայսրը յաճախ դպրոցները այցելութեան ելլելու սովորութիւնը ունի։ Շատ հեղ ինք անձամբ կը հարցափորձէ աշակերտները։ Վերջերս, առանց առաջուց իմաց տալու, Վիեննի Նէօշթատի զինուորական վարժարանը մտնելով պատմութեան դասատուն հարիւրապետ էպէրսպէրկի սենեակը կերթայ, անոր դաս տուած ատեն։ Այս վերջինը կ'ուզէ ընդհատել դասը, բայց կայսրը նշան կ'ընէ որ շարունակէ և ինքն ալ գրասեղաններէն մէկուն կրթնելով, գլխարկը անոր վրայ կը դնէ և կը սկսի ուշադրութեամբ մտիկ ընել նոր ըսկըսուած դասին։

Կայսեր ճիշդ ետին գտնուող աշակերտ մը՝ գլխարկին դարգմանակը կը հանէ քիչ մը ատեն և անոր գեղեցկութեանը չդիմանալով կը փրցնէ փետուրէն մէկը։ Սակայն, իր քանի մը ընկերները կը տեսնեն ասիկա և նշանացի կը հասկցնեն իրենց այ ուզելը։ Տղան չի վարաներր և ամէնքն ալ կը գոհացնէ, յաջորդաբար փետրատելով գեղեցիկ գարգմանակը, որ վերջապէս խղճալի վիճակ մը կը ստանայ։ Բայց վերջին անգամմէն ալ ուզելով հատ մը բրցնել տալ վար կը ձգէ գլխարկը։ կայսրը ետին կը դառնայ ու կը տեսնէ զայն՝ ձեռքին մէջ դեռ փետուրներէն մէկը բռնած։

Խեղճին գոյնը կը նետէ ու կը վախնայ որ արտաքսեն զինքը։

—Ինչ կ'ուզէիք ընել այս փետուրով կ'ըսէ կայսրը։

Սպան առանց չփոթելու կը պատասխանէ.

—Ձեր Վեհափառութեան իբր յիշատակ պահել կ'ուզէի զայն։

—Եւ մէկ հատ մը կը բաւէր ձեզի։

—Վեհափառ Տէր, ընկերներէս իւրաքանչիւրը հատ մը կ'ուզէր իրեն համար։

—Ան ատեն, շարունակեց կայսրը, գարգմանակը ամբողջ ձեզի կը թողում։

Եւ ըսածին պէս ալ ըրաւ։ Ցետոյ դասատուին կողմը դառնալով.

—Պ. հարիւրապետ, ըսաւ, հիմա պէտք է որ բարութիւնը ունենաք ձեր գլխարկը ինծի փոխ տալու։

FABRIQUES REUNIES
ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԲԵՐԱ ՇԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՆ ԹԻՒ 350
(Պոռ Մարլէյէ էկ)
Այն մթերանոցին մէջ գտնուած զանազան ապրանքները, ինչպէս ձեռագործ իրեղէններ, բուրդէ կերպասներ, շապիկներ, ճերմակեղէն, կիներու, երիկ մարդոց և տղայոց համար հազար ու մէկ տեսակ նիւթեր, անմրցելի գեղերով յուլիս 13, երկուշաբթիէ սկսեալ
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԼԻԲԻՏԱՍԻՈՆԻ
դրուած են։ Կը յանձնարարուի անգամ մը աչքէ անցընել գիները։
Բայ ի գիներու վրայ եղած զեղչերէն, յարգելի յաճախորդներուն ծառայութիւն մը ընելու համար, 150 էն 300 դրշ.ի գնում ընողներուն 100 ին 5, և 301 դրշ. էն աւելի գնում ընողներուն 100 ին 10 դրշդ պիտի ըլլուի։ 91 7—12

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 25 Յուլիս։

Կ.ՊՈԼԻՍ.—Ծանուցապի 759.— Չերմաչափը 24 աստիճան։ Օդը ամպամած։

— Կէս օր, ժամը 4,46։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Չերմաչափը ցոյց կու տայ։

Բարիզ 14, Բիւրսպուրկ 17, Վիեննա, Իզմիր 18, Տրապիզոն 22, Սեռանիկ 25, Պերուր 28, Հաթէզ 29, Ցաւ 34 աստ. զրոյեն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	10
Ամէնէն բարձր գին	»	25	11
Ամէնէն վար գին	»	25	06
Ռուսէլիի երկաթ. գոց.	Ֆր.	111	62
Ամէնէն բարձր գին	»	111	75
Ամէնէն վար գին	»	111	12

ԲԱՑՈՒՄ 25 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	03
Ռուսէլիի երկաթուղի	Ֆր.	110	75
Օսմանիյէ		425	—
Ռէժի		292	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քէյֆի ժէնէրալ ՕՔՔմ.		9	02
Երկրագործական Պանքա		2	30
Սօս. ՕՔ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	16
Օսմ. Ապահ. Էյդ.		1	15
Թրամուէյ բաժնեթ.		775	—
» ժուլիանոս		275	—
» պարտաթ.	Ֆր.	506	—
Տէրբոսի ջուրի ընկ.	»	308	50
Քարաի Կ. Պոլսոյ	»	157	-

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ուն օրուան	Օ. Ո.	3	50
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռուսմ. երկաթ. ուն օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Դրշ.	87	09
Անգլիական ոսկի	»	109	34
Բոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմիշ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճիտիէ	»	97	10
Ռուպլի Ղոնդարամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Դրշ.	109	02 1/2
Բարիզ » » չէք	»	110	22 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	02 1/2
» » » չէք	»	22	92 1/2
Պէրլին անմոկոս չէք	Մարք	18	16

ՇԱԲՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԳԼԻՍԷՐԱԹ ՏԷ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆոսֆաթիւ-ռիէ. Դլօռօզի, դանարիւ-նոռ-ռիւեան, ապոթէոռ-ռիւեան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեղրոնատեղի Բոլիվ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՝Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ծանր դեղերատան վերայ յարկը, ճիշտ Զբաղարէնոց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անդամ կը լեցնեն. ցաւ չտիպը և բոլորովին վերջնական պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի յատկութիւնքն ալ դրուելէ, ծամելէն, և ապա պրոտանարիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմբուկեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքսաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերկ. սով.համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (Գնէ-ին 1-ին օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Գնէ-ին 1-ին էջեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գատարգիւղեալ կընան դիմել իւրեանց բնակարանն. Ռ-ի 1 Խէյ-ովէլի փողոց։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷ

Հնդկեալ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օսմանայի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գօմս	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Բօզարիս	1862
Ալէքսօ	3607	Գօնկս	2906	Կրօտնս	1695	Մաբէնկս	2273	Սարֆս	1113
Ամնէլս	1541	Գօրսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրֆս	1735
Արիսոզս	2377	Տիտս	4811	Հիտալկս	1581	Միրատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1892	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1037	Սբէրս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2883	Հորաղիս	3600	Մօնդէպէլլս	1735	Բասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւն	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Բօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտահս	5540	Օհիս	4100	Բօլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտօրատս	1520	Ձիւնս	1080	ՕնՆարիս	4036	Բօրրիտս	487
Գարիբաս	1337	Իշազս	1481	Ֆէլսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէշ	1244	Ֆիտս	954	Ֆօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօսնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալֆս	2229	Վօկնուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսրս	4582	Լէբանս	2272	Բինանս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	[illegible]	1613	Ֆէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիզանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Քօլբինս չոգենաւը, նաւապետ Մաքրըմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Մէյտաս չոգենաւը, նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 25ին և Օգոստոս 8ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միսէբ խան, Ղալաթիա

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1898 ՅՈՒՆԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վապորէն ԼԷՄՈՆ ղէպերը

10 45 Ր. Ա. Գվզ. ենմ. Մզպ. Պէօյթ. Թրպ. ենք. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնք. Գրչ. Օրթ. Պէշիք.
11 — Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գգկ.
11 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
11 30 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիր. Զէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պշք.
11 45 ենմ. Մէգ. Պէօյթ. Բրմ. Թրպ. ենք. Սթն. Պօյմ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
12 30 ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. ենիր. Սթն. Մրկ. Պօյմ. Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
12 25 Պէյթ • Բշպ • ենք • Զպգ. Գնլ • Պօյմ • Ր • Ա. Հս • Գնտլ • Արնվր • Զնկ • Պէյլ • Գգկ. Պշքթ.
1 — Ա. Հիս. Գանտ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշքթ.
1 15 ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս, Գնտ, Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշ.
1 45 եէսմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. եէնք. Սթ. Մրկ. Պօյմ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
2 30 ենմ. Մզպ. Պէօյթ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ • Զպգլ • Գնլմ. Ա.Հ. Գնտլ, Զնք • Պէյլ. Գգկ • Իս.
3 — Ր. Ա. Գվ. ենմ • Մզպ • Պէօյ • Թրպ • ենք • Սթն • Մրկ • Պօյմ. Ր. Հս. Պէպ • Արնվ • Գրչ • Օրթ • Պշկ •
3 45 ենմ. Մզպ. Պօյթ. Բրպ, Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա.Հիս. Գնտ. Վնր • Զէնկ. Պէյ • Գկ. Պշ.
4 30 ենմ.Մէգ.Պէօյթ-Թրպ.ենք•Իսթ • Մրկ•Պօյմ. Ր.Հս.Պէպ.Արվ•Գրչ•Օրթ.Պշկ.
5 45 ենմ.Մզպ.Պէօյթ.Թրպ.Պէյգ • ենք • Սթն • Գնլ. Պօյմ • Ր.Հս. Պէպ • Արնվ. Գրչ.Օրթ.Պշք.
7 — ենմ,Մզպ,Պէօյթ,Թրպ, Պէյթ,ենք,Մրկ, Ր,Հս, Պէպ, Արնվթ, Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք,
7 30 Պէյգ, Բշպ. ենք, Գնլմ. Մրկ, Ր,Ա.Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Զնք, Պէյլ, Օրթք, Գգկ, Պշկ.
8 30 Ա.Ր,Գվ,ենմ.Մէգ.Պէօյ. Թրպ.Պէյթ.Բշպ Զպգ • Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վանն.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ •
9 15 եէնմ, Մէգ, Պէօյ, Թարը, ենք. Սթն. Մրիր • Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Օրթ.Պշք.
10 15 ենմ, Մէզպ, Պէօյթ, Թրպ, Պէյթ ենք. Պէշկ •
10 35 ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Մրկ. Ր. Հս • Պէպ, Արվ, Գրչ • Օրթ, Պշկ.
10 45 ենմ. Մզպ, Պէօյթ. Թրպ. Պէյթ. Բշպ. Զպգ. Գնլմ.Ա.Հս. Գնտլ. Վնր. Զնք. Պէյլ.Գգկ • Իսկ.
11 — Մզպ.Պէօյ.Թրպ.ենք. Պօյմ. Պէպ, Արնվ.Պշք.
11 40 Պէպ • Արնվ.Օրթ • Պշք.

Կամուրջէն Վապոր ելնող ղէպերը

12 — Պշք. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ • ենք • Պէյթ • Թրպ • Պէյթ • Մզպ. եէնմ.
1 — Պշք • Օրթ • Գրչ • Արվթ, Պէպ • Ր. Հս. Պօյմ • ենք • Թրպ • Պ.օյ • Մզպ • ենմ.
1 15 Պէշք • Գգկ • Պէյլ • Զնկ • Վնք • Գնտ • Ա. Հիս. Գնլ • Զպգ, Բշպ • Պէյգ • Թրպ • Պէօյթ • Մզպ • ենմ.
2 — Պշկ • Օրթ • Գրչ • Արնվ. Պէպ • Ր. Հիս • Մրկ • Սթն, ենք • Թրպ • Պէօյ • Մզպ • ենմ.
3 — Պէշք • Օրթ • Արն • ենք • Թրպ • Պէօյթ • Մզպ • Եէնմմահալէ
3 40 Գապ, Պշկ • Գգկ • Օրթ • Պէյլ • Զնկ • Արվ • Գնտ • Ա.Ր.Հս • Գնլ • Մրկ • ենք • Բշպ, Պզգ • Թրպ • Պէօյ • Մզպ • ենմ.
4 30 Պշկ • Օրթ • Գրչ • Արն • Պէպ • Ր.Հ. Մրկ • Սթն • ենք • Թրպ, Պէօյթ • Մզպ, ենմ,
5 — Գպթ • Պշկ • Գգկ • Օրթ • Պէյլ • Զնկ • Արվ • Վնք • Գնտ • Ա.Ր • Հս • Գնլ • Զպգ • Բշպ • Պէյգ,
6 — Գապ • Պշկ • Օրթ • Արվ • Պէպ • Ա.Ր.Հս • Մրկ • ենք • Պէյգ • Թրպ • Պէօյ • Մզպ • ենմ. Ր • Ա • Գվգ •
7 — Պշ • Օրթ • Պէյլ • Զնկ • Արվ • Գնտ • Ա.Ր.Հ • Պօյմ ենք • Պէյթ • Թրպ • Պէօյ • Մզպ • ենմ •
7 45 Պշք • Իսկ • Գգկ • Պէ լ • Զնկ • Արնվ • Պէպէք
8 30 Պշկ • Օրթ • Գրչ • Արվ • Պէպ • Ր.Հ • Մրկ • ենք • Թրպ • Պէօյ • Մզպ • ենմ.
9 15 Պշք • Օրթ • Պէյլ, Արվ • Ր.Հս • Պօյմ, ենք • Պէյգ • Թրպ • Պէօյ • Մզպ •
10 5 Պէշ • Գգկ • Պէյլ • Զնկ • Վնք • Գնտ • Ա.Հ • Գնլ • Զպգ • Բշպ • Պզգ • Մզպ • Ր • Ա • Գվգ •
10 20 Պշկ • Օրթ • Գրչ • Արվ • Պէպ • Ր.Հս • Պօյմ • Մրկ • Իսթ ենք • Թրպ • Բրմ • Պէօյ • Մզպ • ենմ,
10 50 Գապ • Պշկ • Օրթ • Գրչ • Արվ • Պէպ Գնտ • Ա.Ր.Հսբ • Գնլ • Մրկ • ենք • Բշպ • Պզգ • Պէպէքէն ենմ • զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ • Գ. Պէյլ • Զնկ • Վնք • Գանտ • Ա.Հիս • Գնլ • Զպգ • Բշպ • Պէյթ •
11 20 Պշկ • Պէպ • Ր.Հս • Մրկ • Սթն • ենք • Թրպ • Պէօյ • Մզպ • եէնմահալէ
1 10 Պշք • Գգկ • Օրթ • Պէյլ • Զնկ • Վնք • Գնտլ • Պէպ •
12 15 Պշ • Օրթ • Գրչ • Արնվ • Պէպ • ենք • Թրպ • Պէյթ •

Գ. Ամերկ. սով. Համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (Գնէ-ին 1-ին օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Գնէ-ին 1-ին էջեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գատարգիւղեալ կընան դիմել իւրեանց բնակարանն. Ռ-ի 1 Խէյ-ովէլի փողոց։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՍՆԲ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱՆԹ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս — Ա. ՀԻԻՐՄԻԶ
Ղ-ւ-ռիւ-, Քիւ-էր վրայ (հին Մուսուրան դեղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար — ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԲԷՆ

ԲԱՄՊՕԹԱՆՕ ՄԻՏԻ ԿԸ ԲՈՒԺԷ

LE PAMBOTANO MIDY

Տոքթ. Վալիւտի աշխատութեանց և Տոքթ. Տիժառանէն. Պուէգի բուժական ակադեմիային տուած տեղեկագրին համաձայն Բամպօթանօն անվնաս դեղ մըն է որ կը բուժէ վերջնապէս, սոլֆաթոյին և արսէնիքին ընդդիմացող պարբերական և ճահճային տենդերը։ Կատարուած փորձերը հաստատած են թէ ընդհանրապէս միայն մէկ չիչ Բամպօթանօ բաւական է հինցած տենդերը անհետացնելու։ Բարիզ, 8 Վիվիէն փողոց և Գլխաւոր դեղարանները։

ՁԱՀՁԱՑԻՆ ՏԵՆԴԸ

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱԼԱՐ ՌՈՒՍԳԷՐ ՁԻՆՁԷԼ

Հէլմի խան, Թիւ 2—3, Վօկտօ փողց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՖՆԵՆ ԹԷՈՏՕՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խոսելու եւ փտեցնելու. KEROUL DE FABRICUS

Ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբոյծերու կողմէ։

Գործարանի մարքա

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու զտունները, ցուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սբուներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք։

Վեցուկէս ֆր.ով ուղղուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէգիքի, Դասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանգիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 2—52

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻԻՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
12	20	Մկն. Էսկի Շէհիր	Ժմ.	11	16
1	6	» Ագ Պունար	»	10	32
1	48	» Այբիւ Քէօյ	»	9	58
2	34	» Պէյլիք Ախուր	»	9	4
3	44	» Մարիքէօյ	»	8	2
4	38	» Գիչէր	»	7	—
5	20	» Մասիլէր	»	6	18
5	58	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5	48
6	50	» Բօլաթլի	»	5	—
8	10	» Մալի Քէօյ	»	3	35
9	10	» Սէնճան Քէօյ	»	2	27
10	—	Ժմ. Էնկիրիւ	Մկն.	1	35
Իրկն.				առտ.	

ՖԷՆԷՐ ՊԱՂՋԻ ԳԻԾ

ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Ճիւղաւորումին մէջ կառք կը փոխեն բոլոր թռչունները բաց ի թիւ 522 և 525էն՝ որոնք ուղղակի կուգան

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԵՐԹ Կառ.ախումբ Թ. 522 Իրիկն. Ժ.	Վ.	Թ. 524 Իրիկն. Ժ.	Վ.
Քարաքէօյ	Մկն.	6	10	7	40
Հայտար Բաշա	»	6	45	8	17
Գրզզլ Թօփրագ	»	6	52	8	26
Ճիւղաւորում	»	6	57	8	33
Ֆէնէր Պահճէ	Ժմ.	7	4	8	40

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառ.ախումբ Թ. 523 Իրիկն. Ժ.	Վ.	Թ. 525 Իրիկն. Ժ.	Վ.
Ֆէնէր Պահճէ	Մկն.	7	50	10	20
Ճիւղաւորում	»	8	1	10	30
Գրզզլ Թօփրագ	»	8	5	10	34
Հայտար Բաշա	»	8	20	11	5
Քարաքէօյ	Ժմ.	8	45	11	30

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ԲԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառ.ախումբ Թ. 324 Խառն Առտու. Ժ.	Վ.	Թ. 326 Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ.ախումբ Թ. 323 Խառն Առտ. Ժ.	Վ.	Թ. 325 Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
1	5	11	40	Մկն. Այաեունտ	Ժմ.	12	30	11	5
1	25	12	—	Ժմ. Բէօթահէա	Մկն.	12	10	10	45

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1898 Յունիս 1էն սկսեալ մինչեւ ցնոր անօրինութիւն

(Բացի ՀԷՐԷՆ օրերէն) Եւրոպան եղերէն Կոստանդնուպոլսոյ ԼԷՄՈՆ ՁՐԵՐԸ

Ժ. Վ. Թ.
10 45 Ր. Ա. Գվ. ենմ. Մէգ. Պէօյթ. Թրպ. ենք. Պօյմ. Ր. Հս. (Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 37
11 45 ենմ Մզպ. Պէօյթ. Բրմ. Թրպ. ենք. Սթն. Պօյմ. Ր. Հիսար պիտի հաղորդակցի 40
12 35 ենմ. Մզպ. Պէօյթ. Թրպ. ենք. Մրկ. Ր. Հիսար պիտի հաղորդակցի 39
1 15 ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպահ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վնք. (Վնք-պիտի հաղորդակցի Ուրբաները Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ • Պէշ.) 45
1 45 ենմ.Մզպ.Պէօր. Թրպ. ենք. (ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ • 43
2 10 ենմ, Մզպ.Պէօյմ Թրպ. Պէյգ.Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ Պէշիք • ուրբաները Վնք Զնկ. Պէյլ. Գուզկ. 37
2 50 Ր. Ա.Գվ. ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Իսթ.Մրիր.Պօյ.Ր.Հիս.Պէպէք (Պէպ պիտի հոգրդ. ուրբ. Արն. Գրչ. Սթն. Պշք • 44
4 30 ենմ. Մէգ.Պէօյ. Թրպ. ենք. Սթն•Միրկ• Պօյմ. Ր. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբ. Արն• Գրչ. Օրթ. Պշք. 40
5 45 ենմ• Մզպ• Պէօյթ • Թարպ• Պէյգ • ենք•Սթն•Դանլ•Պօյմ • Ր.Հս. Պէպ• Արն• Գրչ. Օրթ• Պէշ• 22
7 — ենմ.Մէգ.Պէօյ• Թրպ• Պէյգ• ենք• Մրկ•Ր• Հս• Պէպ• Արն• Գրչ• Պէյլ• Օրթ• Պէշիք• (Պէյգօզ Զիր-զար շոգ. հետ պիտի հաղ.) 21
8 — Ա.Ր• Գվ• ենմ• Մզպ.Պէօյ. Թրպ.ենք.Սթն• Պօյ•Ր. Հիս.Պէպ• Արն• Գրչ.Սրթ• Պէշկ• 45
10 15 ենմ. Մզպ. Պէօյ• Թրպ• ենք• Մրկ•Ր.Հ. Պէպ.Արն• Սրթ.Պշք• ուրբ• Պէյրօզ 32

Ենիշէհիրէն Կոստանդնուպոլսոյ ԼԷՄՈՆ ՁՐԵՐԸ

11 20 ենք• Սթն.Մրկ• Պօյմ• Ր.Հիս• Պէպ• Արն• Գրչ• Օրթ• Պշք• 21
2 15 ենք• Սթն. Մրկ• Պօյմ. Ր.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ• Պշք• 18

Պուրսայէն Կոստանդնուպոլսոյ ԼԷՄՈՆ ՁՐԵՐԸ

11 — Պէպ.Արն•Գրչ•Օրթ• Պշք• 22
11 45 Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշք• 21
12 30 Ր.Հիս. Պէպ. Արն• Գրչ. Օ.թ• Պէշք• 32
1 20 Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ Պշք• 22
2 — Պէպ. Արնվ. Գրչ• Օրթ• Պէշք. Գպթ. 21
2 45 Պէպ • Արն • Գրչ • Օրթ • Պէշ • 18
3 30 Պէպ• Արն• Գչ. Օթ. Պշք• 20
4 5 Պէպ. Արն.Գուր•Օրթ.Պէշ.Գպ. բացի ուր. 43
4 45 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. 34
5 30 Պէպ.Արնվ.Գրչ•Օրթ•Պոր. բացի ուր.է 32
10 15 Ր.Հիսարէն ուղղակի Կամուրջ բացի ուր• 43
11 — Ընտուտբէօյլն ուղղակի՝ ամուրջ 34

Ասիական եղերէն Կամուրջ ԼԷՄՈՆ ՁՐԵՐԸ

11 — Գնլ• Զնկ• Պէյ. Իգկ• Իսկ. 33
11 30 Պէյգ•Բշպ.Զպգ•Գանլ•Ա.Հիս•Գնտ• Վան. Ուրբ. Զնկ• Պէյլ• Գգկ• Պէշ• 44
12 5 Պէպ. Վնք• Զնկ• Պէյլ• Գգկ• Պշք• բացի Ուրբաներէ 34
12 25 Պէյգ• Բշպ• ենք, Զպգ. Գնլ. Պօյմ • Ր. Ա. Հիսար Գնտ • Արն • Զէն • Պէյլ•Գուզ•Պէշ• 20
12 45 Պէյգ• Գգկ• Պէյլ• Գգկ• Պշ. 33
1 30 Զնկ• Պէյլ• Գգկ• Պշ• 20
1 45 Պէյգ• Բշպ• Զպգ• Գանլ, Ա• Հիս• Գնտ• Վնր• [Վնք. շոգ. պիտի հաղ • ուր•ները Վնր. Զէնկ• Պէյլ• Գգկ• Պէշ• 45
2 30 Վնր• Զնկ• Պէյլ• Գգկ• Պշկ• բացի ուրբ 34
3 — Պէյգ • Բշպ • Զպգ • Գնլմ • Ա • Հ • Գնտլ • Պէշ• պիտի հաղորդակցի ուրբաները Վնր • Զնկ• Պէյլպ • Գգկ • Պշք • 37
3 35 Գնտ• Վնր • Զնկ • Պէյլպ • Գգկմ • Պշք• բացի ուրբաներէ 32
4 30 Պէյգ.Բշպ.Զպգ•Գնլմ.Ա.Հս.Գնտ• (Վնր.էն կը հաղորդակցի) Ուրբաներները 4 30 Մզպ• Պէյօր• Թրպ• Զնկ• Պէյլ• Գուզ• Պշք• 39
5 15 Վան• Զէնկ• Պէյլ• Գգկ• Պէշ• 33
7 30 Պէյթ• Բշպ• ենք• Գնլմ• Մրկ• Ր. Ա• Հիս• Գանլ• Պէպ. Արն• Զնկ•Պէյլ• Օրթ• Գգկ• Պշք• հինգշաբթի օրերը Օրթ.Պշք• հանդիպելէ զատ Իսկիւտար ալ պիտի հանդիպի 20
8 50 Մէգ.Պէօյթ•Թրպ•Պէյգ•Բշպ.Զպգլ•Գնլ.Ա.Հ. Գնտ• Վն. Զնկ• Պէյլ• Գգկ• Իսկ• 18
9 35 Գնտ. Զնկ, Պէյլ• Իսկ• բացի Ուր•
10 15 Պէյգ• ենք•Գնլմ• Ա.Հիս• Զնկ• Պէյլ.Պշք• բացի ուրբաներէ 22
10 15 Ա.Հս•էն ուղ.կամուրջ ուր•օրերը 10 35ին 44
10 35 Գգկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր•է 42
11 — Գգկ.էն » » » » 20

(Բացի ՀԷՐԷՆ օրերէն) Կոստանդնուպոլսոյ Եդիրնէ եղերէ+ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

Թ.
12 45 Պշք, Օրթ, Արն,Գվպ, Ր.Հ, Պօյմ. ենք,Թրպ, Պէօյ, Մզպ, ենմ, ուրբաներները Պէշզզ 37
2 30 Պէշ. Օրթ• Գրչ. Արվ• Պէպ• Ր•Հիս• Մրկ• ենք• Թրպ• Պէօյ• Մզպ• ենմ• 40
3 — Գապ, Պշք. Գգկ• Օրթ• Պէյլ• Զնկ. Արնվ• Գնտ•Ա•Ր•Հս•Գնլ•Միրկ• ենք• Բշպ•Պէյզզ Թրպ• Պէօյ• Մէգ• ենմ. 22
4 — Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյմ. Սթն. ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ենիր• 21
5 — Գապ.Պշք.Գգկ•Պէյլ.Զնկ.Արնվ,Վնք•Գանտ. Ա.Ր.Հս•Գնլմ,Զուպրզ,Բշպ,Պէյգ• 20
6 — Գապ.Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն•Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. ենք. Պէյգ•Թրպ•Պէօյ•Մէգ•ենմ.Գվգ.ենք 45
7 — Պշք• Օրթ• Պէյլ• Զէնկ• Արն•Գնտ• Ր.Հս• Պօյմ.Գնլ.ենք• Թրպ• Պէյլ • Մէգ• Պէօյ• 18
8 30 Պշք.Օրթ.Արնվ. Պէպ.Ր.Հս.Մրկ•ենք. Թրպ.Պէօյ• Մզպ• եէնմմ. 32
9 20 Պէշ• Օրթ• Գրչ• Արվ•Պէպ• Ր.Հիս• ուր. Մրկ• ենք• Թրպ• Պէօյթ• Մզպ. 43
10 — ենիր. Թրպ. Պ։ Իր• Սէգ• ենմմ. Ա. Ր. Գավազ բացի ուրբաներէ 40
10 5 Պէշք• Օրթ • Գրչ.Արն • Պէ գ• Ր.Հս. Պօյմ. Մրկ, Սթն, ենք, Թրպ, Պէօյթ.Մզպ.ենմ. 37
10 45 Պ. գ. Ր.Հս. Պօյ.. Մրկ, Սթն, ենք, Թրպ, Պրզզ. Պր. ն ,զպ. ենս. 45
11 30 ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ենմմ. (Ենք•է Պէյգ• զացող շոգ. հետ հաղորդակցելով 43
11 40 Պէպ.Ր.Հիս.Պօյմ.Մրկ. Սթն. ենք• 19

Կամուրջէն Պէշիկ• եղերէ+ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 40 Ուղղակի Ր. Հիսար 22
1 20 ուղղակի Պէպէք 20
2 50 Ուղղակի Պէպէք 20
3 30 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաներէ 43
4 10 Ուղղակի Պէպէք ուրբաներ Պէյլ. Զնկ. 34
4 45 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաներէ 32
10 30 Պշք• Սր• Գրչ.Արն• բացի Ուր• 34
11 15 Դապ.Պշք• Օրթ.Գրչ•Արն.Պէպ.Ր.Հ. Պօյմ. ենք• 18
11 45 Պշք•Օրթ•Գրչ•Արն•Գնտ•Ա• Հս• 22
12 15 Պշք•Օրթ•Գրչ.Արնվ.Պէպէք• 32

Կամուրջէն Ասիական եղերէ+ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

12 10 Ուղղակի Վանիքէօյ 33
1 — Պշք • Գգկ • Պէյլ. Զնկ • Վնք•Գնտ • Ա.Հիս• Գնլ • Զպգ • Բշպ • Պէյգ • Մէգ • Գվգ.ենք 44
1 45 Պշք.Օրթ• Պէյլ• Զնկ• Վնք• բացի ուր• 34
2 45 Ուղղակի Դանտիլլի բացի ուրբաներէ 32
2 50 Իսկ•Գգկ•Պէյլ•Զէնկ•Վնք•Գնտլ•Ա.Հ• Գնլմ• Զպգ• Բշպ• Պէյգզզ ուրաներ օրերը 2 տէրն Թրպ• Պէօյթ• Մզպ• 39
4 35 Պշք• Սրթ• Պէյլ• Զնկ• Վնք, 33
8 35 Պշք•Գգկ•Պէյլ•Զնկ•Վնք•Գնտ•պիտի հղրդ. ուրբ• 8 45 Ա.Հիս• Գնլմ.Զպգլ.Բշպ•Պէյգ• Թրպ• Պէօյ• Մզպ• 33
9 — Պշք• Գնտ. Ա• Հիսար Գնլ• Զպգ• Բշպ• Պէյգ• բացի ուրբաներէ
9 30 Պշք•Գգկ•Պէյլ• Զէնկ• Վանք• Գնտ• Ա.Հ• Ուրբ• օրերը 20 վայրկեան վերջը 44
10 15 Իսս, Գուզկ• (բացի ուրբաներէ) 42
10 20 Պշք• Գնտ• Ա.Հս•Գնլ• Զպգ•Բշպ• Պէյգ• Մէգ• Ր•Ա• Գավազներ 39
10 35 Պշք• Պէյլ• Զէնկ• Վնիր• Արն• Գնտ. Ա.Ր. Հիս• Գնլմ•Մրկ• ենք•Բշպ•Պէյգ• ուրբաներ օրերը 15վարկեան վերջը Գգկ• 33
10 40 Իսկտ Գգկ• (բացի ուրբաներէ) 21
11 — Էէ։ թ•Գգկ•Պէյլ Զնկ• Վանք.Գնտ.Պէպէք բացի ուրբաներէ 33
11 20 Գն